

Bokprovning på Svenska barnboksinstitutet: En dokumentation

Årgång 2014:
12 mars–28 maj 2015

Svenska barnboksinstitutets översikt – inget kvalitetsurval

Ambitionen med Svenska barnboksinstitutets Bokprovning är inte att ge en definitiv bild av utgivningen, inte heller att ge definitiva svar på alla de intressanta frågeställningar som en mycket omfattande läsning ger vid handen. Inte heller har, förutom vad gäller de statistiska uppgifterna, kartläggningen vetenskapliga anspråk. Förhoppningsvis kan kommande forskningsprojekt undersöka och definiera avgörande förändringar inom barn- och ungdomsboksutgivningen på flera olika områden med stöd av Svenska barnboksinstitutets Bokprovning. De böcker som omtalas i översikten är inte mer kvalitativa eller mer konstnärliga än böcker som inte omnämns. Översikten utgör därför inget generellt kvalitetsurval. Samtliga uppgifter gällande omnämnda böcker, inklusive förlag och eventuell översättare i detta dokument, finns i den avslutande litteraturförteckningen.

Svenska barnboksinstitutets utställning visar hela utgivningen

Hela den samlade utgivningen av barn- och ungdomsböcker i Sverige utgivna 2014 exponeras i Svenska barnboksinstitutets bibliotek från den 12 mars till och med den 28 maj 2015. Böckerna är i stort grupperade såsom denna dokumentation är disponerad. Utställningen ger den intresserade en unik möjlighet att även se böcker som säljs på varuhus och via andra försäljningskanaler än bokhandlare och som sällan finns på biblioteken.

Begreppsförklaring

Sbi använder nio huvudkategorier för att dela in den barnlitterära utgivningen. De är:

- Bilderböcker
- Kapitelböcker
- Mellanåldersböcker
- Ungdomsböcker
- Faktaböcker
- Poesi
- Samlingar
- Sångböcker
- Dramatik

Huvudkategorierna är en blandning av genre- form- och åldersindelning enligt följande:

Bilderböcker vänder sig oftast till barn upp till sex år. Minst hälften av en bilderbok utgörs av illustrationer, som är jämnt fördelade. Vissa bilderböcker är emellertid åldersöverskridande.

Kapitelböcker utgör litteratur för åldern sex och nio år och är oftast rikt illustrerade textböcker.

Mellanåldersböcker vänder sig till barn och ungdomar mellan ungefär nio och tolv år. I andra sammanhang kan mellanåldersböcker kallas slukarböcker.

Ungdomsböckernas målgrupp börjar vid cirka tolv år och fortsätter upp till vuxenromanerna.

Gränsen mellan ungdomsroman och vuxenroman blir allt svårare att dra, en för läsarna förmodligen god utveckling. För att hitta de ungdomsböcker som vänder sig till de äldre ungdomarna har en underkategori införts, Unga vuxna.

Innehållsförteckning

Bokprovning årgång 2014	5
2014 års tydligaste trend: hemligheter.....	5
Tweenies.....	6
Översättningarna – vad är det vi missar?.....	8
Andra kulturer och representation av mörkhyade personer.....	8
Dystopier.....	10
Skildringar av sex	10
Könsneutrala barn, eller: vart tog ”hen” vägen?	10
Att leva med funktionsnedsättning	11
Böcker om första och andra världskriget	11
Litteraturens kraft: böcker och bibliotek.....	12
Lättlästa böcker och börja läsa-böcker	12
Egenutgivning.....	13
Leksaksböcker	13
Hamstrar.....	13
Jubilarer	14
Tack för hjälpen!	14
Genomgång genre för genre	15
Bilderböcker.....	15
Kapitelböcker	16
Mellanåldersböcker	17
Ungdomsböcker.....	18
Faktaböcker	19
Tecknade serier.....	20
Samlingar.....	20
Poesi, sångböcker och dramatik	21
Återutgivning.....	21
E-böcker och annan digital utgivning	22
Litteraturlista	24
Statistikbilaga	31
Totala utgivningen av barn- och ungdomsböcker 2014	32
Tabell 1. Totala utgivningen av barn- och ungdomsböcker 2013–2013.....	32
Diagram 1. Totala utgivningen av barn- och ungdomsböcker 1994–2014	32
Svenska och översatta barn- och ungdomsböcker 2014	33
Tabell 2. Totala utgivningen av svenska barn- och ungdomsböcker	33
Tabell 3. Totala utgivningen av översatta barn- och ungdomsböcker	33

Diagram 2. Utgivningen av barn- och ungdomsböcker 2000–2014.....	34
Diagram 3. Fördelning mellan svenska och översatta barn- och ungdomsböcker	34
Förstaupplagor	35
Tabell 4. Svenska barn- och ungdomsböcker, förstaupplagor 2013–2014.....	35
Tabell 5. Översatta barn- och ungdomsböcker, förstaupplagor 2013–2014.....	35
Översättningar	37
Tabell 6. Språk varifrån översättningarna gjorts i förstaupplagor 2013–2014	37
Återutgivning	38
Tabell 7. Svensk återutgivning 2013–2014	38
Tabell 8. Översatt återutgivning 2013–2014	38
Diagram 6. Fördelning mellan förstaupplagor och återutgivning 2014.....	38
Upphovspersoner	39
Tabell 9. Upphovspersoners kön i svenska förstaupplagor 2014.....	39
Tabell 10. Upphovspersoners kön i översatta förstaupplagor 2014.....	39
Huvudpersoner	40
Tabell 11. Huvudpersoners kön i svenska förstaupplagor 2014.....	40
Tabell 12. Huvudpersoners kön i översatta förstaupplagor 2014.....	40
Den totala utgivningen 2014 fördelad på förlag	41
Ämnesord	42
Program	43

Bokprovning årgång 2014

År 2014 gavs det ut totalt 1860 barn- och ungdomsböcker i Sverige, vilket är en ökning med hela 90 titlar (5,1 procent) i jämförelse med 2013. Utgivningen är med andra ord rekordstor! Kanske är det ett resultat av att försäljningen av barn- och ungdomsböcker generellt ökar (enligt Svenska Förläggareföreningen).

Det som framförallt har ökat är utgivningen av bilderböcker och faktaböcker. Övergripande ser vi en trend att bildbaserade verk ökar medan textbaserade verk minskar. Förutom att försäljningen ökar generellt kan några förklaringar vara att det har blivit billigare att trycka denna typ av böcker. Det har också utkommit fler bilderböcker med parallelltext (böcker med flera språk) än tidigare. Studier visar även att lässvaga barn kan uppskatta faktaböcker som ett läsalternativ (se t.ex. *Barn berättar* av Åse Hedemark, Svensk biblioteksforening, 2011). Bilderboken har också uppmärksammats särskilt på en rad olika sätt de senaste åren och många nya mindre förlag som satsar på denna genre har startats under 2000-talet. Dessa är nu etablerade och ger över lag ut fler titlar per år. Många egenutgivare ger också ut bilderböcker.

Utgivningen av översättningar har åter ökat något, men trenden med svenska original i majoritet som påbörjades 2011 håller i sig. 57 procent av utgivningen var inhemsk 2014, vilket är en hög andel historiskt sett. Inte sedan 1950-talet har det svenska varit så dominant i utgivningen.

Svenska barnboksinstitutet (Sbi) har i 2014 års utgivning tittat särskilt på representation av andra kulturer i bilderböckerna. Med utgångspunkt i de senaste årens debatter om mångfald i barn- och ungdomslitteraturen har Sbi gjort en genomgång av förekomsten av mörkhyade personer i bilderböcker av svenska upphovspersoner, totalt 298 titlar. Denna visar att det förekommer mörkhyade personer i ungefär en femtedel av böckerna, men antalet böcker där dessa har en framträdande och viktig roll i handlingen är färre. I endast 15 av bilderböckerna (5 procent) var en eller flera av huvudpersonerna mörkhyade.

2014 års tydligaste trend: hemligheter

Hemligheter i barn- och ungdomslitteraturen är egentligen inget nytt. Det kryllar av mysterier, gåtor som ska lösas, hemliga hus, hemliga saker, ett hemligt förflutet, hemliga agenter, hemliga klubbar och mycket annat. De senaste åren kan dock en tydlig ökning av hemligheterna skönjas, och det är en av de tydligaste trenderna i 2014 års utgivning.

Varför sådant fokus på hemligheter nu? Är det ett tidsfenomen? Samtidigt som vi visar upp oss i sociala medier finns det kanske en inneboende längtan efter att få hålla någon del av sig själv hemlig. Eller handlar det om ett behov av gemenskap i mindre grupper som en motvikt mot den globala värld vi lever i? Ida Hult, etnolog, är inne både på tanken om hemligheter som skydd och som gemenskap i en intervju i *Dagens Nyheter* 2 april 2013. Hon säger: ”Hemligheterna kan kanske vara ett skydd mot sig själv och andra och hemligheter kan inkludera eller exkludera; vi som vet och ni som inte vet [...]. Och så kan hemligheterna skapa band, förtroeligheter som delas och blir som ett kitt, att man känner sig extra utvald och sedd.”

I barn- och ungdomsböckerna 2014 finns ett 90-tal böcker som på olika sätt handlar om hemligheter, ibland på flera sätt i samma bok. Vi hittar dem i alla kategorier, och 21 stycken har någon form av hemlighet redan i titeln, till exempel Tor Freemans *Olivia får veta en hemlig*, Jimmy Liaos *Skogens hemligheter* och Katarina Kieris och Emma Virkes *Mänkan och jag har en hemlighet*.

Även den teoretiska litteraturen om barn- och ungdomsböcker har uppmärksammat hemlighetstrenden. 2013 kom Kerry Mallans *Secrets, Lies and Children's Fiction*. Här delas hemligheterna in i tre större kategorier: statshemligheter, hemliga sällskap och självbedrägeri. I utgivningen i Sverige är perspektivet bredare än så. Här är det till exempel även vanligt med familjehemligheter.

Hemligheten som ett centralt medel för kontroll över information kan kategoriseras som statshemligheter. Här handlar det om att försöka avslöja hemligheter eller övervinna exempelvis en tyrann och vinna frihet från förtryck. Informationssamhället kan också vändas mot individen, till

exempel genom att staten eller den som sitter på makten sprider desinformation för egna syften. I den här kategorin finns flera dystopier och efterföljare till Suzanne Collins *Hungerspelet* från 2008, till exempel Ursula Poznanskis *Sveket* och Per Nilssons *Otopia*.

Det hemliga sällskapet kan skapa en känsla av att vara inkluderad eller exkluderad. Att bli medlem och invigd i ritualerna är ofta något exklusivt. Ofta krävs också något särskilt av den som önskar få tillträde. I *Tunnel 13* av Johanna Ejdeholm blir Oskar inbjuden att vara med i det hemliga sällskapet Urban Explorers. För Oskar är detta en möjlighet att bli sedd och få kompisar.

Självbedrägeri som ett sätt att lura sig själv och andra och som en strategi för att klara av en jobbig tillvaro är en annan typ av hemlighet. Mimi i *Ljus ljus ljus* av Vilja-Tuulia Huotari bevarar minnet av den döda mamman genom att ha ett hemligt rum på vinden med mammans saker. Den traumatiska händelsen hålls ibland hemlig även för subjektet självt. Echo i *Echo & Noah* av Katie McGarry bär på ett trauma som hon själv inte har något minne av. Ingen i hennes närhet vågar avslöja hemligheten då de är rädda att sanningen ska skada henne. Det är först i mötet med Noah som hon förstår vilka konsekvenser det får att inte veta vem hon är.

Familjehemligheter kan vara tunga att bära och få konsekvenser för många om de avslöjas. Josie i *Färgen på drömmar* är alltid beredd på det värsta och har en pistol fastspänd vid sitt högra ben. Hon måste undanhålla sin bakgrund som dotter till en prostituerad bordellanställd. I Lina Stoltz *Imorgon är allt som vanligt* hemlighåller Lilian för bästisen och skolan att hennes mamma har alkoholproblem. I *Svensk synd* av Martin Jern lever Otto och hans mamma på flykt undan den misshandlande pappan. Här står inte bara familjehemligheterna i fokus då Otto och mamman hamnar i en by där en sekt styr samhället och många andra hemligheter efter hand nystas upp.

Det kan också vara så att människor i sig själva är hemliga eller hemlighetsfulla. Den färgglada och fantasifulle Mademoiselle Oiseau i Andrea de La Barre de Nanteuil och Lovisa Burfitts *Boken om Mademoiselle Oiseau* är en hemlighet hela hon, eller finns hon bara i den gråa och ensamma Isabelles fantasi? Alphonso Morro i *Mördarens apa* av Jakob Wegelius tar med sin hemlighet i döden, vilket får stora konsekvenser för gorillan Sally Jones och kapten Koskela. I *Vi ses i Obsan* av Cilla Jackert håller Annika nästan allt om sig själv hemligt för alla. I vanliga fall ljuger hon mycket när hon väl behöver säga sanningen är det därför ingen som tror henne. Barnen i *Obsan* leker Sanning och konsekvens men eftersom ingen av dem vill avslöja sanningen om sig själva leker de bara konsekvens, vilket leder till ytterligare hemligheter och lögnar.

I vissa böcker har personerna behov av att försvinna ett tag. Det från gymnasietiden så sammansvetsade gänget i Gunnar Ardelius *Vill ha dig så illa* bär alla på en hemlighet och oroas av vad som hände med gängets centralgestalt Channa som försvann på nyårsnatten. Håller hon sig undan frivilligt eller har det hänt henne något? I John Greens *Pappersstäder* kämpar Quentin hårt för att ta reda på vad som hänt hans granne Margo. Hemligheten kring hennes försvinnande tar honom ut på en resa med finurliga och svårlösta ledtrådar utlagda av Margo själv. Hon, som varit den populära, har valt att hålla sig undan för att försöka hitta sig själv. Boken är en betraktelse över de bilder vi skapar av oss själva. Margo orkar inte med den bild av henne som finns i skolan, i hemmet och bland kompisarna och de förväntningar som ställs på henne.

Slutligen finns, för alla de som vill veta mer om hemligheter och hur hemligheter bäst avslöjas, Per Bengtsson, Oskar Ekman och Nino Kellers faktabok *Hemliga testboken*. Där får läsaren hjälp med att ta reda på vem som bäst kan behålla en hemlis, tips på nio sätt att gömma hemlisar samt tester för att ta reda på ”din förälders hemliga liv”. I slutet finns en kodnyckel för den som vill att svaren på testen ska hållas hemliga.

Tweenies

Det kommer allt fler inhemska mellanåldersböcker som närmar sig ungdomsboken när det gäller handling och teman. Även huvudpersonernas åldrar drar sig uppåt mot tonåren. De är 12 eller 13 år och skildras ofta i sällskap av lite äldre kompisar, ofta nyfunna och gärna inom sommarlovets friare ramar. Allt oftare betecknas de här barnen ”tweenies”.

Ordet tweenie kommer av engelskans ”in between”, emellan. I en artikel i *Dagens Nyheter* 11 mars 2013 definierar forskaren Gabriele Eiben tweenies som: ”Brådmogna och med attityd som en tonåring fast de är barn – att vara tweenie kan nästan beskrivas som en ny fas i uppväxten för dagens unga.” Utvecklingspsykologer menar också att den här förpubertetsfasen har kommit att bli allt tydligare under 2000-talet. Som väntat möter vi dem nu därför också i barnböckerna.

Jesper Tillbergs *Stranden där fladdermössen dör* är en av dessa. Trettonåriga Robin är en självständig tjej som är på sommarlov på Fårö med sin pappa, fladdermusforskaren. Där möter hon ett gäng surfare som är betydligt äldre än hon. På ett ställe i boken kallar hon gänget där medlemmarna är ”typ nitton år” för ”pensionärer”. Hon blir även förälskad i en kille i gänget.

I Charlotta Björnulfsons *Dug eller dö* berättar tolvåriga Malinda om det hemliga sällskapet Black Whisper som hon är med i tillsammans med de äldre kompisarna Elsa, Tobias, Puke och Joel. Här handlar det om svartkonst, men också om förälskelse och om skolans popularitetshierarkier. Om att tillhöra de populära eller inte handlar också Katarina von Bredows *Hon & han*. Alicia går i femman och tycker att hon varje dag måste kämpa för att säga rätt och coola saker. Det är lättare att vara smart på Facebook. Men kanske farligt också. När hon får en vänförfrågan från en till synes supersnygg 17-årig kille ger det henne med en gång högre status. Men det är svårt att veta vem som är vem i sociala medier.

I Moa Eriksson Sandbergs *Flickan i de vindlande gångarna* återvänder Hanna till det lilla småländska samhället Rydöbruk där hon har bott för att hälsa på sin bästis Jonna. Båda går i sjuan och dras till den mer försigkomna kompisen Sabina, som både dricker alkohol och har haft sex med sin kille. Hanna funderar över om sexet gjort Sabina vuxnare. Själv har hon och pojkvännen bara hånglat. Flickorna konfronteras också med sexualitetens mörka, våldsamma sidor genom det mord på en flicka som begicks i den tidigare boken och som nu klaras upp.

Att skildra sex i mellanålderslitteraturen är ganska nytt. Märten Melin går längre än Eriksson Sandberg i boken *Lite mer än en kram*. Här är det en kille, Manne, som är huvudperson. Manne är 13 och hans tankar kretsar ofta kring tjejers bröst, snippor och rumpor. Det beskrivs också hur han får stånd och hur han tillfredsställer sig själv. Storasyter Moas kompis Amanda blir intresserad av honom och lär honom att kysas med öppen mun, och när hon vill göra mer är det både härligt och läskigt.

Hedda i Åsa Hofverbergs *Hedda: och den bästa presenten* börjar sjuan. Under sommarlovet har hennes farmor dött och den bästa presenten, det är farmoderns memoarer i form av en liten anteckningsbok med glada prickar. Hedda står på tröskeln till en tonårstillvaro med smink, stylade frisyrier, killar, discon och läger. Här finns inga funderingar kring kroppsliga lustar eller sex, men Hedda har en pojkvän, Gustav, som är föremålet för hennes längtan.

Inmurade av Lena Ollmark skildrar en landsbygdsskola med mörka hemligheter. Här beskrivs också längtan att vara tillsammans med äldre ungdomar och att frigöra sig från familjens regler. Nyinflyttade Leo lär känna Natta. De går i sexan och Natta tycker att de andra i klassen är barnsliga. Hon föredrar att umgås med Bodil som börjat på högstadiet i en annan skola. Natta gör nästan vad som helst för att få vara med Bodil och hennes gäng. Hon ljuger både för sina föräldrar och för den jämnåriga kompisen. Hon hoppas få bli ihop med en av killarna i gänget, Wille.

Tillvaron för barnen i tweenies-böckerna kan vara ganska tuff och det är lite olika hur det går för dem. Den förpubertala perioden beskrivs inte entydigt som något bra och eftersträvänsvärt.

Som nämnts är det i de svenska originalen vi ser tweenies-trenden. I de översatta mellanåldersböckerna saknas i princip tweenies som ägnar sig åt sådant som vanligen hör ungdomsbokens skildringar till. Däremot finns böcker bland översättningarna som riktar sig till mellanåldern men som handlar om äldre ungdomar. Här har vi till exempel de tre böckerna om 16-åriga Violetta: *Ett splittrat hjärta*, *I min värld* och *Violetta: min dagbok, mina hemligheter, mina drömmar* (utan författare). Böckerna är baserade på tv-serien om Violetta som flyttar till Buenos Aires och där börjar i en musikskola. Ett annat exempel är *Milly, bara Milly* av Penelope Bush. Milly är 14 år och bearbetar den hemska upplevelsen då hennes tvillingsyster dog ett år tidigare.

Tvillingssystemen beskrivs som mer framåt än Milly. Vid ett tillfälle berättar Milly om när systemen ljög om sin ålder och sa att hon var 16 år, en händelse som är vanlig i tweenies-världen.

Översättningarna – vad är det vi missar?

Antalet översättningar av barn- och ungdomsböcker började minska 2009 och minskade sedan markant mellan 2011 och 2013, samtidigt som den inhemska utgivningen ökade. 2014 ökade antalet översättningar något igen, men fortfarande var glappet mellan svenska original och översättningarna stort. 57 procent av utgivningen var inhemsk och historiskt sett har dominansen för det svenska inte varit så stor sedan tidigt 1950-tal.

Engelskans dominans minskade något under 2014, från 65 till 62 procent, men fortfarande är utgivningen av verk från det anglosaxiska språkområdet överlägset störst. Det som i stället har ökat är framför allt översättningar från svenska, det vill säga böcker översatta från svenska till annat språk och utgivna i Sverige, ofta i utgåvor med parallelltext. Vi ser även en ökning i titlar översatta från tyska, isländska och portugisiska. I övrigt är skillnaderna små jämfört med tidigare år. Liksom tidigare är det de skandinaviska samt de största europeiska språken som flest översättningar kommer från efter engelskan.

En särskild genomgång av översättningarna, av årets externt inbjudna Bokprovningsföreläsare Mats Berggren, visar att skillnaderna mellan olika genrer är stora när det gäller influenser från andra länder. Peter Pan-juryn har konstaterat att inga kapitelböcker har översatts från länder utanför västvärlden och även inom bilderboksutgivningen finns påtagliga luckor.

En trend med översättningar av bilderböcker från franskan tycks ha startat efter att Kitty Crowther fick ALMA-priset 2010. 2014 gavs till exempel *Min björnsfarfar* av Alex Cousseau och Nathalie Choux och *Stora ABC-boken* av Alain Grée ut. Även H. C. Andersens *Den lilla sjöjungfrun* översattes från franska med bilder av Charlotte Gastaut.

Utgivningen av översatta bilderböcker har annars över lag smalnat under 2000-talet. Färre bilderböcker ges ut av internationellt prisbelönta och uppmärksammade bilderboksskapare som Wolf Erlbruch, Jutta Bauer och Peter Sis. Förlaget Daidalos har fångat upp viktiga nordiska författar- och konstnärskap som Dorte Karrebæk, Oscar K., Gro Dahle och Svein Nyhus. 2014 utkom Gro Dahle och Kaia Dahle Nyhus *Kriget* och deras diktsamling *Hoppa, sa gåsen*.

Men i övrigt går mycket de svenska läsarna förbi. Om prisbelönta bilderböcker ges ut är det i regel av de mindre förlagen. Några andra norska bilderböcker som kom ut på mindre förlag 2014 är Ylvis och Svein Nyhus *Vad säger räven?*, Fam Ekmans *Spelar ni schack sa Lucy?* och Bjørn F. Rørvik och Gry Moursunds *Bockarna Bruse kommer igen*. Exempel på böcker av stora, internationellt uppmärksammade bilderboksskapare som också kom ut på mindre förlag är italienska Beatrice Alemagnas *Lilla stora Boubo* och *Vad är ett barn?*, taiwanesiske Jimmy Liaos *Skogens hemligheter*, argentinska Isols *Nocturne*, kinesiske Cao Wenxuan och brasilianske Roger Mellos *Fjäders resa*, portugisiska Catarina Sobrals *Atjimpa – det mystiska ordet* och taiwanesiske Chih-Yuan Chens *Guji-Guji*.

Med ungdomsböckerna är läget helt annorlunda. Av det som är populärt internationellt, vilket i första hand är det amerikanska, översätts det mesta. Det finns enstaka viktiga verk som går oss förbi, men vi missar inte omfattande och betydande författarskap på samma sätt som inom bilderboksutgivningen.

Andra kulturer och representation av mörkhyade personer

De svenska originalen utspelas företrädesvis i Sverige, och, mer specifikt, gärna Stockholm. Men här finns även andra orter och landskap representerade: Karlskrona och Blekinge i bilderboken *Utis och Paddis löser stengåtan* av Nijole Almlöf samt Öland i bilderboken *Mormor, morfar och jag* av Lillemor Högerås. Bland kapitelböckerna finns till exempel Östersund med i *Cirkusdeckarna och monsternysteriet* av Dan Höjer medan man i mellanåldersböckerna hittar Åtvidaberg i Emma Asklings *Det övergivna huset*. Patrik Lundberg täcker in både Sölvesborg och Malmö i sin ungdomsbok *Onanisterna*.

Viss bredd finns således inom landets gränser. Verk av svenska författare som utspelas utomlands finns det betydligt färre av och liksom tidigare är det framför allt storstäder och kända turistorter som förekommer. I Moa Eriksson Sandbergs *Välkommen till LA, baby* åker vännerna Doris och Otilia till San Francisco för sin drömsemester. Efter en konflikt mellan vännerna åker Doris vidare till Los Angeles. En bok som dock sticker av i årets utgivning är *Hemligt möte i Samarkand* av Åke Olofsson. Boken utspelar sig delvis i Sverige men även i Samarkand i Uzbekistan. Temat är religionsfrihet och barns rättigheter.

När det gäller representation av andra kulturer måste dock böckerna inte nödvändigtvis utspelas i ett annat land än Sverige. Sören Olsson har skrivit *Önskeringen*, som handlar om barn som är födda i Sverige men med annan etnisk bakgrund. *Det glöder under askan* är en antologi med bidrag från romer i Sverige där majoriteten av texterna är skrivna av ungdomar. Andra böcker om romer är de tre bilderböckerna *Badbomber & simbopp*, *Dansbus & kaktrubbel* och *Camping & Kurragömma* av Marin Salto och Marcus Gunnar Pettersson. Det har också kommit en barndomsskildring på lulesamiska, *Apmut. Jåhttesábme*, skriven av Apmut Ivar Kuoljok och illustrerad av Margareta Dahl Sandling och Torbjörn Sandling. Boken skildrar en samepojkes liv i fjällen innan han ska börja skolan. Ett mångfaldsperspektiv finns även i Pernilla Stalfelts *Vem är du? En bok om tolerans*, som 2014 gavs ut med parallelltext på svenska, engelska och arabiska.

I likhet med tidigare år är det huvudsakligen specialiserade förlag som Hjulet som står för utgivningen av översatta böcker som skildrar miljöer i Afrika och Sydamerika, men även En bok för alla står bakom flera av 2014 års titlar.

Bland de översatta bilderböckerna hittar vi *Jararaca, Perereca och Tiririca* av Ana Maria Machado och Rosana Faría som utspelas i Brasilien. Vi får följa en orm, en groda och ett grässtrå i deras kamp för att hindra människorna från att bygga hus på marken där de bor. En annan bilderbok med djur i persongalleriet är Fiona Moodies återutgivna djurfabel *Nokos överraskningskalas* från Sydafrika. Här samlar jordsvinet Tadako alla vänner för att överraska piggsvinet Noko som fyller år. Naturen, inte minst ett fikonträd, har en stor roll i handlingen. En annan återutgivning är Eva Susso och Anna Höglunds bilderbok *Rita i Kudang*, som utspelas i Gambia och tecknar vardagslivet där.

I faktaboken *Malala. Orden är hennes vapen*, porträtteras Malala Yousafzai, som 16 år gammal fick ta emot Nobels fredspris 2014. Anna Melle har skrivit ner en samling berättelser från den assyriska kulturen, publicerade i *Kikärtan och andra österländska fabler och sägner*. Det är första gången någonsin dessa har nedtecknats på svenska.

Med utgångspunkt i de senaste årens debatter om mångfald i barn- och ungdomslitteraturen, har Sbi i årets Bokprovning valt att särskilt titta på representationen av mörkhyade personer i bilderböcker med svenska som originalspråk. En genomgång av totalt 298 titlar visar att det förekommer mörkhyade personer i 59 av dessa verk, alltså 20 procent, men också att dessa personer ofta bara är statister i bakgrunden eller bifigurer utan repliker. I 41 verk har minst en mörkhyad person en roll i handlingen, men även i många av dessa är det som bifigur i en ljushyad persons berättelse. I endast 16 verk har en mörkhyad en egen berättelse och i 15 av dessa, alltså 5 procent, ser vi mörkhyade personer som huvudpersoner. Några exempel på det sistnämnda är *Kugi älskar regn* av Abbyan Ali, *En la estrella te veo = I stjärnan ser jag dig* av Mikael Rosengren och Erika Palovaara, *Arga Mira* av Kristina Murray Brodin och Lisa Lanning, *Prinsessan Victoria* av Kristina Murray Brodin och Kajsa Lind, *Liman tulawwih Inās? = Vem vinkar Ines till?* av Maria Pettersson och Petra Szabo, *Melvin möter Vildis & Tildis* av Anna Munyua och *Rita i Kudang* av Eva Susso och Anna Höglund.

Genomgången täcker enbart svenska original, men en hastig blick på översättningarna pekar på att representationen av mörkhyade är sämre i dessa. Men även här finns exempel. Ett är Dianne Hofmeyr och Jane Rays *Zeraffa Giraffa*, som bygger på en verklig händelse, en giraffs resa från Afrika till Frankrike där den blir en gåva till kungen. I Ana Maria Machado och Hélène Moreaus *Wow vilket kalas!* kommer personer av en rad olika ursprung till ett kalas och tar med sig mat från sina respektive kulturer. Här är det inkluderande perspektivet huvudsyftet med boken. I

inledningen skriver Machado: ”I Brasilien är vi stolta över vår sammansatta kultur och våra olika ursprung. Den här boken hyllar glädjen över att vara tillsammans och rikedomerna i olikheterna.”

Dystopier

Antalet böcker som har fått ämnesordet Dystopier ökade under 2014 med drygt en tredjedel, till totalt 31 titlar. Tidigare har dystopierna varit förbehållna ungdomsboken, men 2014 utkom också en mellanåldersbok, *Två städer* av Eva Susso. Värt att notera är att det 2014 även kom ut betydligt fler svenska original bland dystopierna än tidigare, en ökning från 2 till 8 titlar jämfört med året innan. Antal översatta dystopier är ungefär konstant.

Bland de svenska originalen hittar vi, förutom Sussos bok, till exempel Mats Wahls *Ryttarna* och *Krigarna*, Sofia Nordins *Spring så fort du kan* samt Per Nilssons *Otopia*. Wahl, Nordin och Nilsson har i sina dystra framtidsskildringar tagit sig an genren från olika håll. I Wahls böcker har en miljökatastrof drabbat Sverige och familjer ligger i fejd med varandra. Influenser från fornnordisk tradition återfinns också. I Nordins bok har en feber utplånat nästan alla människor. Kvar finns några ungdomar som tillsammans måste försöka överleva. Nilssons berättelse är förlagd till en framtid där alla lever ett tillrättalagt liv efter stränga regler. Ingen lever med sin biologiska familj. Miqi träffar av en slump vad hon tror är sin biologiska syster, vilket i sin tur leder till att hon upptäcker att inget är som hon tror och hon drivs på flykt.

Tendensen är att det är något mer reflekterande i de svenska dystopierna och något mer våld och action i de översatta. Ett exempel på det senare är Rick Yanceys science fiction-berättelse *Det oändliga havet*. 14-åriga Cassie försöker överleva och förstå vad som händer i en framtid där utomjordingar försöker ta över världen genom att gå in i mänskliga kroppar och göra barn till levande bomber. Berättelsen har mycket inslag av våld, död, vapen och hot.

Skildringar av sex

Sbi har tidigare noterat att sexskildringar är vanliga i ungdomsböckerna, men sexskildringar har de senaste åren också börjat dyka upp i mellanåldersböckerna. Märten Melins ovan nämnda *Lite mer än en kram* skildrar en 13-årig pojkes sexuella relation med en äldre tjej, där hängel och petting ingår, men inte penetrerande samlag. I denna bok är det tjejen som är den drivande parten. Märten Melin har även skrivit bokserien om Måns och Emma, vars sjunde del utkom 2014. Även här är det Emma som tar initiativet till att visa Måns hur han kan göra det skönt för henne och vice versa i *Pinsamt eller?*

Mer explicita sexscener är emellertid förbehållna ungdomsböckerna. Vi hittar dem till exempel i Wictoria Wicas *Säg ja* och i *Dödlig passion* och *Evig passion* som ingår i Annika Banfields vampyrserie Dimmornas folk. I den senare, liksom i flera andra vampyrberättelser, är sexakten ofta sammankopplad med våld. Sexdebuter skildras ibland annat i Martin Jerns *Svenske synd*, Patrik Lundbergs *Onanisterna*, Nina Lacours *Inte vem som helst* och den tecknade serien *Det som händer i skogen* av Hilda-Maria Sandgren.

2014 har det även utkommit två faktaböcker om sex. *Lätta sexboken* av Inti Chavez Perez är en sex- och samlevnadsbok som i första hand bygger på de samtal med ungdomar som författaren har haft i sin roll som sexualupplysare. Boken är rikt illustrerad av Sara Teleman och handlar om allt från lust, kroppen och onani till porr och allt som omger sex (rykten, alkohol, religiösa frågor m.m.). Den uppmärksammade boken *Sex med mera* av Sandra Dahlén, med bilder av Lotta Sjöberg, som ursprungligen utkom 2002, återutgavs i utökad form 2014. Boken vänder sig i första hand till flickor.

Könsneutrala barn, eller: vart tog ”hen” vägen?

Ordet ”hen” kom på tapeten tack vare en barnbok för några år sedan, men även om det har fått fäste i det muntliga språket verkar det inte som om barn- och ungdomsboksförfattarna har tagit till sig det i nämnvärt stor utsträckning. Det förekommer endast i ett fåtal böcker, till exempel

Lena Ollmarks *Inmurade* och Pascale Vallin Johanssons *Flykt*. I Ulf Stark och Anna Höglunds bilderbok *Skuggbarnen* används detta könsneutrala pronomen när Gud omnämns.

”Hen” finns dock närvarande på andra sätt i böckerna. Det finns åtskilliga barn som inte uttalat är pojke eller flicka och som har könsneutrala namn. I exempelvis Karin Cyréns bilderbok *Strandstaden*, Coralie Saudos *Min pappa är stor och stark men...* och Joar Tiberg och Sara Lundbergs *Vi springer!* finns könsneutrala ritade barn som inte omnämns med namn. I Åsa Karsins *Var är min hink?* heter barnet Doddi och det framgår inte om det är en pojke eller flicka. Fler barn med könsneutrala namn är till exempel Mino i Mati Lepps *Hoppa med Mino*, Liten i Stina Wirséns *Liten*, Flingan i Sassa Buregrens *Flingan* och Toto i Emma Virkes *Toto tittut*.

Att leva med funktionsnedsättning

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar finns skildrade i flera böcker, till exempel i ungdomsböckerna *Offpist* av Jessica Shreiber, där huvudpersonens pojkvän har ADHD, och *I huvudet på Colin Fischer* av Ashley Edward Millers och Zack Stentz, där det är huvudpersonen själv som har Aspergers syndrom.

Ingwör Björnsdotter beskriver i *Krutburken* Kalles uppväxt. Det står aldrig uttalat exakt vilken nedsättning Kalle har men av baksidestexten framgår att han är en pojke, senare man, som är i behov av särskilt stöd. Kalle har problem med höga ljud, han har svårt att avläsa andra människor och är ofta i behov av enskildhet för att känna sig lugn. En liknande problematik skildras i *Coolt med ADHD* av Malin Roca Ahlgren, Susanne Israelsson Stenberg och Carl-Marcus Ramstedt. 11-åriga Alice uppfattas ofta som bråkig och hon har svårt att fokusera i skolan. I både *Krutburken* och *Coolt med ADHD* vänds diagnoserna till något positivt. De visar att man med rätt stöd klarar sig bra i samhället.

I *Förbaskade träd* av Kristina Murray Brodin och Katarina Strömgård är huvudpersonens pappa rullstolsburen. Det är dock inget som kommenteras i texten utan syns endast i bilderna. Detsamma gäller i E.A. Johanssons *Blubbla tänker*, där Blubbla beger sig på en magisk drömmresa i sin rullstol. En uttalad problematik är det däremot i *Anton och den nya målvakten* av Per Straarup Søndergaard. Antons klasskamrat Emil har fått en bensjukdom och kommer att vara rullstolsburen i ett halvår, vilket gör att han inte kan vara med och spela fotboll. Men det löser sig när kompisarna kommer på att han kan vara målvakt. Att Emil sitter i rullstol möts med ett ”vilken cool rullstol” av en klasskamrat första gången han har rullstolen i skolan. Även i *Melvin möter Vildis och Tildis* av Anna Munyua och Johan Eriksson skildras barn som sitter i rullstol samt även barn med benprotes. Det outtalade budskapet är att barn med dessa funktionsnedsättningar kan göra lika mycket som andra barn.

Böcker om första och andra världskriget

Ett tjugotal böcker i olika kategorier berör de båda världskrigen på olika sätt. Trots att det 2014 var 100 år sedan första världskriget bröt ut är det dock bara tre av dem som handlar om detta krig. Två av dem är mellanåldersböcker. John Boynes *Stanna kvar och ge dig av* handlar om 5-åriga Alfie i London vars pappa tar värvning i armén vid krigsutbrottet. I Michael Morpurgos *Fjärilslejonet* blir Bertie, som växer upp på den sydafrikanska savannen, vän med en vit lejonunge som har blivit föräldralös. Internatskola i England och första världskriget kommer emellan dem innan återföreningen. Den tredje boken är en faktabok, Stuan Reids *Första världskriget, faktabok med klistermärken*. Boken innehåller huvudsakligen information om olika vapen och krigsfordon, som också finns som klistermärken och ska klistras in på sidorna.

Böcker om andra världskriget eller där aspekter av detta krig är en väsentlig del av handlingen finns det betydligt fler av. I två fall rör det sig om svenska original. Camilla Lagerqvists *Uppdraget* är en mellanåldersbok som utspelas vid norska gränsen i Värmland 1943. Den handlar om antisemitism och motståndsrörelsen under kriget, men berör i grunden vänskapen mellan 13-åriga Maja, en judisk pojke och en norsk flicka. I Josephine Bornebuschs ungdomsbok *Född fenomenal* har huvudpersonen Rut ett brinnande intresse för andra världskriget och särskilt för Anne Franks

dagbok. När klassen ska åka på skolresa driver hon igenom en resa till Amsterdam så att hon ska få besöka huset där Anne Frank och hennes familj gömde sig under kriget.

Bland översättningarna hittar vi förutom åtskilliga skönlitterära verk två faktaböcker som knyter an till kriget. I bokserien Spännande fakta!, som är översatt från isländska, utkom *Hitler 30 ödesstunder* och *30 grymma människor som förändrat världen*, skrivna av Illugi Jökulsson. Den sistnämnda listar fem grymma personer, inklusive Hitler, som verkade i Tyskland under kriget.

I sin självbiografiska ungdomsbok *Historien om Leon* berättar Leon Leyson om sin barndom, då han som arbetare 289 blev den yngsta pojken att arbeta i Oskar Schindlers fabrik och på så sätt kunde överleva kriget. Barns vardag under kriget beskrivs också i de lättlästa *Ett regn av bomber* av Torsten Bengtsson och *Krigslist* av Robert Swindell samt i ungdomböckerna *Hanna Mendels chans* av Suzy Zail och *Kungens barn* av Sonya Hartnett. Till dessa kan även läggas återutgivningarna av mellanåldersboken *Pojken i randig pyjamas* av John Boyne och Marcus Zusaks ungdomsbok *Boktjuven*.

Litteraturens kraft: böcker och bibliotek

Böcker och bibliotek har en framträdande roll i många barn- och ungdomsböcker 2014. Ofta ska boken eller biblioteket skyddas eller bevaras, eller så innehåller den svaret på en gåta. Det skrivna ges generellt stor betydelse och vissa böcker kan vara extra åtråvärda. Är det så att författarna i en tid då barn och unga läser allt mindre böcker vill betona litteraturens betydelse och kraft?

I kapitelboken *Bibliotekskuppen* av Lisa Hyder lyckas tre syskon som går på internatskola genom diverse komplicerade manövrar bryta sig in i skolans bibliotek. Anledningen till brottet är att de vill vara först med att läsa senaste boken i en omåttligt populär bokserie. I en annan kapitelbok, Henrik Tamms *Ninja Timmy och resan till Sansoria*, har en bok förtrollat en hel stad och dess kejsare. Barnen i Chris Columbus och Ned Vizzinis mellanåldersbok *Vindhäxans hämnd* hamnar efter en storm mitt i en författares bok. För att hitta vägen ut får de hjälp genom att läsa författarens andra böcker och hitta en särskilt hemlig bok.

Även i ungdomsböckerna kan böcker ha en framträdande roll. I *Sveket* av Ursula Poznanski omges boken Jordans krönika av en särskild mystik. Huvudpersonen Liesel i Markus Zusaks *Boktjuven* har en nära relation till böcker i andra världskrigets Tyskland. Hon riskerar sitt liv för att stjäla dem ur nazisternas bokbål eller borgmästarens bibliotek. Hon läser dem även för sina grannar i skyddsrummen och slutligen räddar den bok hon själv skriver livet på henne.

Skildringen av bibliotek skiljer sig från verklighetens ljusa och luftiga lokaler med bekväma soffor och fåtöljer. De är snarare gamla, rustika och inte sällan omgärdade av mystik och märkliga dofter. ”Det luktade mustigt av mögel, men på det där mysiga sättet som bara gamla böcker kan lukta”, står det till exempel i Peter Bergtings *Eldhäxan*. I *Nidstången* av Åsa Larsson, Ingela Korsell och Henrik Jonsson är huvudpersonernas uppgift att läras upp till väktare för att skydda det gamla hemliga biblioteket och dess böcker.

Lättlästa böcker och börja läsa-böcker

Böcker som kategoriseras som Lättlästa böcker, det vill säga böcker som genom språk, grafisk form och innehåll är anpassade för svaga läsare, har ökat marginellt 2014. Lättlästa böcker finns i de flesta kategorier. Det finns också flera förlag som riktar in sig specifikt på lättläst litteratur, till exempel Nypon, Hegas, Argasso och LL-förlaget.

Bland böckerna avsedda för nybörjarläsare, så kallade Börja läsa-böcker, är ökningen däremot kraftig. Möjligen hänger det ihop med PISA-undersökningens genomslag som pekade på den försämrade läsförståelsen hos svenska skolbarn. Flera förlag satsar också på olika läsprojekt, till exempel B. Wahlströms, som 2014 lanserade projektet Läsglädje.

Totalt sett har det utkommit 188 Lättlästa böcker under 2014. Framför allt hittar vi dem bland kapitelböckerna, där 108 titlar har fått ämnesordet Lättlästa böcker. Här hittar vi bokserier som Helena Bross båda långserier Solgatan 1 och Klass 1B, med 13 respektive 25 titlar hittills. Båda utspelas i skolmiljö och årets titlar är *Vi vinner* och *Inbrott i skolan*. En lite annorlunda skola än det

vänliga ställe som Bross skildrar möter i Katarina Genars *Svarta madam* och *Anden i flaskan*. Här går en sedan länge död rektor runt och spökar i den förfallna byggnaden. De lättlästa böckerna påminner innehållsmässigt om övriga kapitelböcker även om vardagsrealismen dominerar lite mer här. Men varken deckare, fantasy eller rysare saknas i utgivningen.

Egenutgivning

Journalisten Kristofer Ahlström skriver i en artikel i *Dagens Nyheter* 8 november 2014 att samtidigt som läslusten minskar ökar i Sverige önskan att få skriva och ge ut en bok. Detta är tydligt även i barn- och ungdomsboksutgivningen. Egenutgivningen är en stor kategori och vi noterar också en liten ökning under 2014. Åldersspannet bland egenutgivarna är brett, här finns allt från barn som skriver, till äldre som har passerat 70-årsstrecket. Många av egenutgivarna är debutanter.

Leksaksböcker

Böcker med flikar, dofter, ljud, taktila illustrationer och tillbehör som mjukdjur och plastfigurer är knappast något nytt i de här sammanhangen. Många av dessa böcker skulle nästan lika gärna kunna säljas som leksaker. Fenomenet inbegriper främst översatt litteratur och omfattar såväl bråkande får och brummande bilar som sågar och fröpåsar. Gränsdragningen mellan skön- och facklitteratur är inte alltid helt enkel, men majoriteten av dessa böcker hör till kategorierna Bilderböcker och Faktaböcker.

Till de mer spektakulära exemplen på böcker som hade kunnat vara leksaker hör boxen *Min animationsstudio* av Helen Pierce. Här uppmantras barnen, genom såväl handbok som scenbilder och en hel del annan rekvisita, att själva göra animerade filmer med hjälp av (ej medföljande) mobiltelefon eller digitalkamera. En annan sorts aktivitetsböcker syftar till ökad kunskap om naturen. Boken *Insekter* av David Burnie ligger – tillsammans med insektsfångare, behållare, fältplanscher och klistermärken – i en plastyggsäck som barnen uppmanas ta med sig på sina exkursioner. Ytterligare en variant är lekboxen, som här får exemplifieras av den populära Disneyfilmen *Frost*. Den övre delen utgörs av 11 kartongsidor med korta presentationer av filmgestalterna och den resterande kartonglådan innehåller en lekmatta och ett antal små plastfigurer. I Gordon Volkes *Kajsa Ko* får (hög)läsaren läsa repliker med hjälp av en handdocka och försiktigt bläddra i boken med vänsterhanden, förhoppningsvis utan att störa Kajsa Ko själv. Från Finland kom de små bilderböckerna *Mumintrollet går vilse*, *Mumin hjälper till* och *Mumintrollets vinter*, gemensamt förpackade i ett Muminhus med tillhörande Muminfigurer i papp.

Badbokstrenden från föregående år håller i sig. 2014 erbjuds barnen till exempel en badhandske tillsammans med plastboken *Grisen och grodan tvättar sig* av Klaartje van der Put och Maikel Verkoelen. Från svenskt håll kan nämnas några aningen mer modesta exempel.

Catarina Kruusvals populära Ellen och Olle sjunger-serie fortsätter att vinna unga fans med de nya upplagorna av bland andra *Imse vimse spindel* och *Prästens lilla kråka*, där boken ligger tillsammans med tillhörande mjukisdjur i ett plastemballage.

I utgivningen finns också böcker som har anknytning till leksaker, även om inga leksaker följer med boken vid köpet. *Boken om Chi* är till exempel en berättelse med anknytning till Legos Chimaserie som består av olika byggfigurer och fordon. Historierna utspelas i en värld befolkad av dessa figurer. Här pågår en maktkamp mellan goda och onda klaner. Boken är i stort format med många illustrationer och utvikbara sidor.

Hamstrar

Den starka trenden med husdjur som viktiga inslag i barnlitteraturen håller i sig. Det vimlar av katter, hundar och andra djur i bilder- och kapitelböckerna. Redan innan sommaren anade vi därtill en gryende hamstertrend och under årets sista månader fick vi aningarna bekräftade. Man kan fråga sig varför just hamstrar är så populära 2014? Kan det ha att göra med att de är små, söta och har så pass kort livslängd att även den mest inbitna husdjursmotståndare kan tänka sig att köpa en hamster till sitt barn?

Hamstrar figurerar i hela sexton böcker 2014, varav en är en fackbok, *Jag önskar mig ett husdjur* av Anette Helle. Hamstrarnas roll går ofta ut på att vara barns önskeobjekt eller husdjur, som i Anna Ehns *Stjärnklart, Sally!*, men de förekommer också som agerande huvudpersoner i bland andra William Bees bokserie om det lilla hamsterliknande djuret Sture: *Sture är bagare, Sture är bonde* och *Sture är bilmekaniker*.

Flera av årets litterära hamstrar råkar dessvärre riktigt illa ut. I Petrus Dahlins kapitelbok *Hjärtlös* försvinner två hamstrar, dock inte helt spårlöst, i en hemsökt New York-lägenhet, och i en annan kapitelbok, *Ett väldigt bra litet djur* av Emi Gunér blir hamstern uppäten av en köttätande växt. Men det mest anmärkningsvärda exemplet får nog sägas vara *Hungriga hamsterns återkomst* av Sam Hay, där huvudpersonen är ett högst aktivt subjekt: en zombiehamster som behöver ett barns hjälp för att hitta frid på den andra sidan...

Jubilärer

Det har givits ut åtskilliga böcker i samband med jubileer under 2014. Både författare och barnboksfigurer har jubilerat. Pelle Svanslös fyllde 75 och firades med fyra böcker, till exempel samlingen *Berättelser om Pelle Svanslös*, som innehåller både ett moderniserat urval av Gösta Knutsons berättelser och nyskrivna Pelle-berättelser av Åsa och Michael Rönn. Ulf Löfgrens Ludde fyllde 30 år och i samband med det trycktes fem av de totalt 34 Luddeböckerna om, bland annat den för händelsen passande *Ludde och födelsedagen*. 30-årsjubileum var det även för Sven Nordqvists radarpar Pettson och Findus, vilket förlaget firade med att, förutom ett par nyutgåvor av tidigare Pettson och Findus-böcker, ge ut en helt ny småbarnsbilderbok, *Känner du Pettson och Findus?*

Bland de författare som jubilerade märks de nordiska giganterna Tove Jansson, Britt G. Hallqvist och Alf Prøysen. I alla tre fallen var det 2014, 100 år sedan de föddes. Ur Tove Janssons produktion har både kapitelböcker och bilderböcker återutgivits i samband med detta, som *Kometen kommer*, *Trollkarlens hatt* och *Vem ska trösta Knyttet?* I Britt G. Hallqvists fall har det blivit två samlingsvolymmer. En samling böner har givits ut med titeln *Måne och sol. Böner och texter* och ett urval av hennes dikter och sånger hittas i *Små saker. Dikter, sånger och verser*. En bilderbok har det även blivit för Alf Prøysen, *Teskedsgumman och den gömda skatten*, med bilder av Björn Berg. Även den teoretiska litteraturen om dessa författare fick många tillskott 2014, delvis genom ett temanummer i Sbi:s tidskrift *Barnboken: tidskrift för barnlitteraturforskning*.

Tack för hjälpen!

Författare är tacksamma människor. Ofta känner de en så stor tacksamhet att de vill delge den i början eller slutet av sina böcker i form av ett tack till de som har varit ett stöd och en hjälp på vägen. I den svenska barn- och ungdomslitteraturen har detta varit ett ovanligt fenomen, men de senaste åren har antalet tack i böckerna ökat avsevärt och 2014 är det fler än någonsin. Vi har länge sett detta i översatta böcker, framför allt i de amerikanska. Möjligen är det därifrån denna trend kommer.

Boktacken kan se ut på olika vis, men ofta tackar upphovspersonerna medarbetare på förlaget, sin familj, sina vänner och andra som har agerat bollplank eller bidragit med viktig information eller hjälp. Vanligast förekommande är tacken i ungdomsböckerna, men det finns författare i andra kategorier som är lika tacksamma.

Tacken i de svenska böckerna är generellt något kortare än i de översatta. Det kan vara så kort som en rad, som i Fredrik Bergdahls bilderbok *Hubert den rosa krokodilen*, eller några få rader, som i Mattias Lönnebos ungdomsbok *Nattens jägare* och Susanne Bengtssons tre faktaböcker om sport, *Simning*, *Fotboll* och *Isbockey*. Bengtsson begränsar sig till att tacka de som har ställt upp på intervjuer och bidragit med tips, fakta och annan information.

I de översatta böckerna kan emellertid tacken svämma över alla bräddar. Rekordet förefaller 2014 ligga på fyra sidor. Ett så långt tack hittar vi till exempel i David Levithans *Världens viktigaste kyss*. Neil Gaiman kommer inte många rader efter i sin *Oceanen vid vägens slut*. Det mest

humoristiska tacket hittar vi nog i David Walliams mellanåldersbok *Miljardärkillen*. Läs det och avgör själva!

Genomgång genre för genre

Bilderböcker

Bilderböckerna är med sina 680 titlar den största genren, och också den som har ökat mest jämfört med året innan (hela 11 procent). Ökningen är stor bland både de svenska originalen och översättningarna, men störst bland de sistnämnda. Liksom året innan är det fler pojkar än flickor bland huvudpersonerna, men däremot har andelen flickor i översättningarna ökat markant.

Med tanke på hur mycket bilderböcker som ges ut årligen är det inte oväntat en brokig och bred kategori, och när det gäller innehållet skiljer sig 2014 års bilderböcker inte särskilt mycket från tidigare år. Det är vanligt med förmänskligade djur i persongalleriet och böckerna handlar ofta om klassiska teman som vänskap, lek, djur och familjerelationer. Även sagomotiv och sagofigurer förekommer flitigt, som prinsessor och prinsar, troll och förtrollningar.

När det gäller djuren är berättelser om katter och hundar vanligast, men om vi ser till ämnesorden hittar vi också ovanligt mycket grodor i 2014 års utgivning. Det beror dock på att Ulf Starks *Grodprinsen*, med bilder av Silke Leffler, har givits ut av IKEA på inte mindre än 16 språk. Även trollens framträdande position i ämnesorden har sin förklaring i att ett verk, Henriette Barkows *Bockarna Bruse*, illustrerad av Richard Johnson, gavs ut på många olika språk. Här rör det sig om 12 olika utgåvor med parallellspråk på svenska och ett annat språk.

Den nya generation svenska bilderbokskonstnärer som har förnyat genren konstnärligt och som Sbi har följt i Bokprovet de senaste åren fortsätter att ge ut böcker på bred front. 2014 har till exempel följande titlar utkommit: *Dom som är kvar* av Karin Saler och Siri Ahmed Backström, som tilldelades 2014 års bilderbokspris Snöbollen, *Strandstaden* av Karin Cyrén, *Vem hämtar vem?* av Siri Ahmed Backström och Karin Cyrén, *Pappersväxten* av Josefin Sundqvist, *Min Sussirull* av Emma Virke och Ida Björs, *Sovdags för Lydia* av Moa-Lina Croall och Klara Persson samt *Jag blir en bubbla som blir ett monster som blir ett barn* av Malin Axelsson och Klara Persson.

De senaste åren har det varje år funnits ett tiotal bilderböcker som handlar om döden. Så även 2014. Ett exempel är *Min björnfarf* av Alex Cousseau och Nathalie Choux, där farfar just har dött och flickan i boken under sin sorgprocess föreställer sig honom som en björn. I Sara Galli och Mats Molids *Får hundar korvar i himlen?* måste en hund avlivas och i *Dom som är kvar* av Karin Saler och Siri Ahmed Backström får vi följa de som sörjer efter att en familjemedlem har dött.

Mer filosofiska bilderböcker om livsfrågor i allmänhet finns det inte mycket av. Endast ett fåtal kan sägas tangera detta ämne. Ett exempel är Silvana Tavano och Elmas *Hur börjar allt?* I denna bok funderar en flicka över hur allt börjar, till exempel en kyckling som börjar som ett ägg. I Peter Toggeth Karlssons *Tänk om alla* går tankarna kring vad som skulle hända om alla tänkte på samma sätt eller om alla kastade tuggummi på gatan.

Något som vi inte har sett särskilt mycket av i bilderböckerna på senare år är det sociala engagemanget, men 2014 finns några sådana böcker. Den mest uppmärksammade är *Tilly som trodde att* av Eva Staaf och Emma Adbåge, där två barn reflekterar över hur olika människor har det. Det är också en av få böcker över huvud taget där en tiggare finns med i persongalleriet. Demokrati och demonstrationer är temat för Linnéa Sjögren och Niklas Hills *Charlie, Mika & nalleföreningen*. Inspirerade av en samhällsengagerad mamma anordnar två barn en demonstration med sina nallar för att få igenom att de ska få gå och lägga sig senare på kvällen. Förhandlingar med mamman leder fram till en kompromiss som båda parter är nöjda med. Även ABC-boken *A som i aktivist*, skriven och illustrerad av Innosanto Nagara, har demokrati som tema.

Åtskilliga bilderböcker har ett kristet tema och tar upp bibliska berättelser och gestalter, till exempel Steve Cox *Julen i stallet* som berättar om Jesu födelse och Desmond Tutu och Nancy Tillmans *Ljus, bli till*, där en skapelseberättelse återberättas. Det finns dock bara en enda bilderbok som tar upp andra världsreligioner, Gunilla Lindéns *Sanna & farmor pratar om Gud*, illustrerad av

Matilda Salmén. Boken tar upp de tre religionerna judendom, islam och kristendom, med fokus på vad judar, muslimer och kristna har gemensamt och vad som skiljer dem åt.

Kapitelböcker

Den ökning av kapitelböcker som vi har noterat de senaste åren avstannar med 2014 års utgivning, men fortfarande finns det ett rikt urval av böcker för barn i åldern 6–9, från de enklaste läsa själv-böckerna till tjocka högläsningböcker.

Ungefär en tredjedel av böckerna i denna kategori är fortsättningar på tidigare böcker, i vissa fall i långa serier som sträcker sig över ett antal år. En sådan mycket lång bokserie är Daisy Meadows böcker om älvor. De drygt 100 titlarna är i sin tur uppdelade i delserier. Årets sju tillskott har serietiteln Modeälvorna och titlar som *Sabina skönhetsälvan* och *Rat reporterälvan*.

Inte riktigt lika lång är Adam Blades fantasyserie *Beast Quest*, även den indelad i delserier. De tio titlarna från 2014 ingår i delserierna *Dödens skugga* och *En värld i lågor*. Totalt består *Beast Quest* av ett fyrtiotal titlar hittills. Liksom Meadows böcker är de översatta från engelska. Båda serierna är relativt lättlästa med stor stil och illustrationer. En svensk långserie som inte är riktigt lika omfattande ännu är Martin Widmarks böcker om Lasse-Majas detektivbyrå. Årets bok, *Brandkäarsmysteriet*, är nummer 23 i ordningen.

Vid sidan av sådana omfångsrika serier är det vanligt att kapitelböcker får en eller ett par fortsättningsböcker. Exempel från 2014 är *Tusen tips till en bluffis* av Eva Susso, *Mitzi på maskerad* av Märten Sandén, *En fisk som heter Fabian* av Ellen Karlsson och *Sist jag var som lyckligast* av Rose Lagercrantz. Här finns också flera böcker som är första delen i en ny bokserie. Ett exempel på det är Sofia Nordins *Harry, Gunnar och presenten*. Här kämpar två bröder hårt för att få ihop pengar till en klätterutrustning att ge sin mamma i födelsedagspresent.

Djur är som vanligt ett kärt ämne i kapitelböckerna, både som förmänskligade och som husdjur i realistiska berättelser. Camilla Ceder berättar i *Djurfiket* om Sally som inte får något husdjur eftersom hennes pappa är allergisk. Tillsammans med kompisen Nadja ordnar hon ett djurfik dit alla djur och deras ägare är välkomna. I Malte Perssons *Bobo i apskolan* får vi möta den kunskapsförstående bonoboapan Bobo som vill lära sig mer än A i apskolan. Han misstänker starkt att det finns fler bokstäver. Per Herrey berättar om älgen som inte nöjer sig med att vara skogens konung i *Kungen i djungeln*.

Skolan är en återkommande miljö i de realistiska kapitelböckerna. Det finns många självständiga och driftiga barn i dessa böcker, till exempel Lilla Lök i Frida Nilssons *God jul, Lilla Lök*, som bland annat ger sig iväg till Stockholm för att leta efter den pappa som han aldrig har träffat. Men även förskolebarn finns representerade. *Pappa och jag* av Ulf Nilsson skildrar en pappa och hans dotter som smyger på grannens hund, köper julgran och går till biblioteket.

Övernaturliga varelser och fantasivärldar är det också gott om i kapitelböckerna. Det handlar inte bara om traditionella sagovarelser som troll och häxor. Även monster, drakar och vampyrer förekommer, men i allmänhet är de ganska oförargliga. Ofta är de helt enkelt ett resultat av inbillning, som i Anna Holmström Degermans *Vampyr-varning*. I *Uppdrag: Vattenhäxan* av Cecilia Rihs tror Lina att det är en liten vampyr som smyger omkring hemma. Men i själva verket är det en älva, eller mer korrekt en tolva. Mats Wänblad berättar i sina lättlästa böcker om Familjen Monstersson om flickan Ebba som är god vän med monsterpojken Boris. I *Ett monster går på bio* ser de en skräckfilm tillsammans.

Att spela fotboll är en vanlig fritidsaktivitet i kapitelböckerna. Det är både flickor och pojkar som spelar, men pojkarna dominerar. I Elin Lindells *Borttappat: katt, kompis, kalsong* är Jördis klassens bästa fotbollsspelare tills Hermione dyker upp. En annan flicka som gillar att spela fotboll finns i Jennifer Wegerups *Sätt straffen, Charlotte*. I *Inte coolt, sa Bruno* av Lasse Anrell sätts könsrollerna i fokus när Bruno inte vill spela i samma lag som en tjej.

En speciell bok i fotbollssammanhang är Henrika Carlström Rombergs *Berättelsen om hur Gnagis hittade hem*. Rättan Gnagis älskar att spela fotboll och lyssnar storögt på sin morfar när han berättar hur han som rättpojke följde med sin pappa på fotbollsmatch. Platsen var Solna och

laget som gällde var AIK. Boken slutar med att Gnagis ser en match på AIK:s numera nerlagda hemmaplan Råsunda. Gnagis är sedan länge en AIK-maskot och boken säljs på lagets hemsida.

Innebandy förekommer mer sällan i barnboksvärlden, men i 2014 års utgivning finns två lättlästa titlar av Åsa Oxenmyr, *Första träningen* och *Utvisningen*, som handlar om sporten. Joel har testat flera andra sporter men snabbt tappat intresset. När han prövar innebandy fastnar han direkt. Böckerna avslutas med faktaavsnitt och domartecken.

Att integrera fakta med skönlitteratur, fiction, har blivit allt vanligare i barnböcker under senare år. Bland årets böcker finns flera exempel, som Mats Börjessons *Viktiga saker i Uppsala* och Jeff Nilssons *Skrot-Sverre på skrotgården*.

Mellanåldersböcker

Den stadiga ökningen som vi har sett i utgivningen av mellanåldersböcker de senaste åren bröts 2014. I stället minskar utgivningen med 12 procent. Precis som förra året fortsätter det att komma ut något fler svenska originalutgåvor än översättningar.

Tidigare populära teman som magi, övernaturliga inslag, parallella världar och spöken återkommer även 2014. Bland spökhistorierna hittar vi till exempel den flitiga mysrysförfattaren Ingelin Angerborns *Hjärta av damm*. Här vävs en tragisk händelse i det förflutna ihop med nutiden under en teaterkurs på höstlovet. I Jonathan Strouds *Den skrikande trappan* plågas England av spöken och vålnader i så hög utsträckning att man talar om en epidemi. De enda som kan se spökerna är barn och ungdomar, vilket innebär att de jobbar som spökagenter för att utplåna vålnaderna och stoppa epidemin.

Även teman som vänskap, skolan och familjen är vanligt förekommande i mellanåldersböckerna. En särskilt vanlig miljö är skolan, men även stall, hästtävlingar och andra hästmiljöer är vanliga.

Sbi har tidigare år uppmärksammat att ämnen som vanligen har hört ungdomsboken till klättrar ner i åldrarna. Som framkommer i avsnittet Tweenies ovan börjar det nu bli så vanligt att vi kan tala om det som en egen genre. En mellanåldersbok av det här slaget som rönt stor uppmärksamhet under 2014 är Mårten Melins *Lite mer än en kram*.

Eva Susso förflyttade under 2014 också den bland ungdomsböcker vanligt förekommande dystopigenren till mellanåldersböckerna. I *Två städer* beskrivs en karg värld där Leon och Anja försöker överleva. De lyckas ta sig till en mur, bakom vilken det finns två städer, men deras hopp om att få skydd grusas då de skiljs åt. Anja förs till den ena staden där det är fattigt och endast bor kvinnor. Staden Leon förs till är rikare och där lever endast män, men även där finns misär.

Under 2014 ser vi en liten ökning för bildromaner i mellanålderskategorin. Nio titlar utkom i jämförelse med tre titlar året innan. Sbi definierar en bildroman som en rikt illustrerad bok där illustrationerna är nödvändiga för att förstå handlingen, men som inte är en bilderbok. Den lite fumliga pojken Greg fortsätter att råka ut för dråpligheter i vardagen i Jeff Kinneys *Värre än vanligt*. I Rachel Renée Russells *Berättelser om en (inte så) talangfull popstjärna* är livet lika trassligt för Nikki. Båda böckerna har liknande upplägg med dagboksanteckningar skrivna med ”handstil” samt bilder som ger sken av att vara illustrerade av Greg respektive Nikki. Även i *Tom Gates fantastiska värld* av Liz Pinchon finns ett berättarjag som råkar ut för diverse märkliga saker i sin vardag och berättar om det i jag-form med många illustrationer.

Två andra svenska bildromaner är del ett och två i Pax-serien: *Nidstången* och *Grimmen* med text av Åsa Larsson och Ingela Korsell samt illustrationer av Henrik Jonsson. Pax-serien utspelas i Mariefred, dit de båda bröderna Alrik och Viggo flyttar för att bo hos fosterföräldrar. Vid sidan av problematiken med deras frånvarande mamma möter pojkarna monster och magi, allt kopplat till ett hemligt bibliotek som de ska beskydda.

En bok som avviker i mellanålderskategorin är Augustvinnaren *Mördarens apa* av Jakob Wegelius. Den har ett mycket rikt omfång på över 600 sidor och är en historisk äventyrsberättelse med deckarintrig där apan Sally Jones ska försöka rentvå sin vän Chiefen från mordmisstankar. Sally Jones kamp tar henne på en resa över stora delar av världen.

Ungdomsböcker

För tredje året i rad minskar utgivningen av ungdomsböcker, både bland översatta titlar och svenska original. Flickor fortsätter att dominera som huvudpersoner, men värt att notera är att antalet titlar där huvudpersonerna utgörs av ett par, bestående av en flicka och en pojke, har ökat.

Fantasy fortsätter att vara en stark genre bland ungdomsböckerna. Till exempel Anders Björkelids bokserie om Sunia och Wulf som avslutas med *Frostskymning*. Vanligt förekommande är även samhällsrealistiska utvecklingsromaner om identitet. I Gunnar Ardelius *Vill ha dig så illa* får vi följa ett kompisgäng sommaren efter att de gått ut gymnasiet och deras trevande steg mot vuxenlivet.

I likhet med tidigare år kommer det ut få deckare för ungdomar, vilket är en vanlig genre för yngre barn. Ett undantag är Lisa Kiddos ungdomsbok *Mysteriet på High Chaparral*, där några ungdomar hamnar i ett mysterium med försvunna personer. Även Ashley Edward Miller och Zack Stentz i *Huvudet på Colin Fischer* tangerar deckargenren. Huvudpersonen beskrivs som en ung Sherlock Holmes och löser ett fall på sin skola.

Däremot fortsätter det att komma thrillers för ungdomar, som *Skuggan av Anna* av Rebecca James och *Jägaren* av Harlan Coben. Även bland svenska ungdomsböcker kom 2014 böcker som marknadsförs som thrillers. I baksidestexten beskrivs till exempel *Svensk synd* av Martin Jern som en ”sjukt spännande thriller i ett rasande tempo”. Magnus Ljunggrens *Skärvor av J* beskrivs som en ”thriller där nagelbitande stämning, sorg och saknad vävs ihop till gastkramande läsning”.

Thriller-temat finns även i den populära dystopigenren. Ursula Poznanski kombinerar till exempel dystopi med thriller i *Sveket*. Här måste en grupp ungdomar fly undan hotet att bli dödade av ledarna i den sfär där de bor. Bland årets dystopier finns även den postapokalyptiska thrillern *Överlevarna* av Chris Weitz. I denna berättelse har alla småbarn samt vuxna drabbats av en dödlig smitta. Kvar finns gäng med ungdomar som bor i olika läger i New York.

Även om en dystopisk framtid är en vanlig miljö i ungdomsböckerna så finns också de som utspelas i det förflutna. Återblickar till en nära historisk tid finns i Rainbow Rowells *Eleanor & Park* (1980-talet) och i *Blandband* av Steven Camden (1990-talet).

Sjukdomar av olika slag förekommer i flera ungdomsböcker. Dödlig smitta förekommer till exempel i ovan nämnda *Överlevarna*. I dystopier och framtidsskildringar förekommer ofta sjukdomshärdar som drabbar stora delar av befolkningen. Exempel på det är pest, som i Magnus Nordins böcker *Emmas bok* och *Fristaden*, där pesten gör invånarna till zombier. Här har hela Gotland drabbats med bara ett fåtal överlevande. Även i Julie Kagawas *De odödligas hunger* samt Allie Condie's *Utvald* drabbas samhället av en pestliknande sjukdom. Bland de realistiska nutidsskildringarna märks cancer som en vanlig sjukdom. Ann-Charlotte Ekenstens *Nyårsfesten*, Mattias Edvardssons *Stå ut* och Ann-Marie Ljungbergs *Maja och döden* är exempel på böcker där cancer förekommer. I Ljungbergs bok är det närmare bestämt leukemi som huvudpersonen har drabbats av. Diabetes förekommer som viktigt inslag i två böcker, *Miriam om natten* av Maria Nygren samt *På egen risk* av Dorte Roholte, och i David Levithans *Världens viktigaste kyss* är aids ett huvudtema. Även ångestsjukdomar förekommer i en del böcker, till exempel agorafobi i *Skuggan av Anna* av Rebecca James, och bipolär sjukdom i *Echo & Noah* av Katie McGarry.

Ett högaktuellt ämne i dagens samhälle är frågor kring mångkultur och invandring. Zulmir Bečević skriver i *Avblattefieringsprocessen* om ett Sverige i en nära framtid. Sverige har fått en ny politisk ledning som beslutar att alla med någon form av utländsk bakgrund måste genomgå en avblattefieringsprocess för att bli svenska. Frågor kring identitet och vad som egentligen gör en person till svensk aktualiseras. Dessa frågor finns även i *Bortgift – det nya landet* av Simonette Schwartz, där Alin flyttar från Kurdistan till Sverige. Hon börjar på SFI och får några vänner, men ensamhetskänslorna är starka, särskilt då hennes man mest umgås med sina kompisar. I *Spring Amina* av Annelie Drewsen är det ensamkommande Amina som är huvudperson. Amina finner sig tillrätta på löparbanan men brottas samtidigt med skuld känslor för att hon borde kunna skicka hem mer pengar till sin mamma. Frågor kring mångkultur och hur vi bemöter människor

med olika ursprung skriver även Janne Teller om i *Allt som är*. Boken är en novellsamling där noveller på olika sätt behandlar frågor kring acceptans och tolerans.

Faktaböcker

Faktaboksutgivningen ökar för tredje året i rad och är nu uppe i 293 titlar, vilket är en ökning med hela 27 procent jämfört med 2013. Det är bland de översatta faktaböckerna ökningen finns. De svenska har i stället minskat något jämfört med 2013.

Mycket är sig likt i denna utgivning. Djur är det ämne som är mest populärt och här finns allt från söta husdjur till farliga och vilda djur. Böckerna spänner också över ett brett register från basala fakta med ljud och flikar till mer avancerade fakta. Ovanligt nog kom det inte särskilt många böcker om dinosaurier 2014.

Att det var VM i fotboll 2014 märks däremot. I utgivningen finns åtskilliga böcker om fotboll och fotbollsstjärnor. Det är också nästan den end sport som förekommer bland faktaböckerna förutom hästsport. Men i den svenska bokserien Sportskolan av Susanne Bengtsson, med illustrationer av Yosh, ges utrymme även åt simning och ishockey. Tre böcker i serien utkom 2014: *Simning*, *Fotboll* och *Ishockey*.

Ett annat tacksamt område är fordon av olika slag. Här finns bilar, flygplan, maskiner, monstertruckar och andra färdmedel i stora mängder. Även Legovärlden har sina egna faktaböcker. Den vetgirige kan till exempel lära sig om denna i Daniel Lipkowitz *Stora guiden till alla minifigurerna*.

Mat fortsätter att vara ett stort tema och då framförallt i den svenska utgivningen. Här finns allt ifrån bak- och kokböcker med recept anpassade för barn, till böcker som förklarar hur maten påverkar kroppen, till exempel *Jag behöver bränsle!* av Maria Ståhl.

Kroppen står också i fokus i andra typer av böcker. När det handlar om kropp och identitet finns allt från faktaböcker av typen *Lär dig mer om människokroppen* till böcker om att piffa till sig, till exempel *Pyssla, pynta och piffa* av Andrea Berlin. Hur vi blir till berättas i *Hur görs bebisar?* av Cory Silverberg och Fiona Smyth. Boken är ämnad för alla sorters familjer och alla sorters barn. En annan bok med anknytning till familjen och hur vi blir till är *Hela familjen!* av Alexandra Maxeiner och Anke Kuhl. Den tungvrickande undertiteln lyder: ”om pappas förra frus brorsas nya flickvans barn och andra släktingar”.

Med tanke på att det i skönlitteraturen ofta förekommer skildringar av barn vars föräldrar skiljer sig, kan en faktabok om detta kanske vara till hjälp för att förstå vad som händer vid en skilsmässa. I *Vilken vecka: när föräldrarna skiljer sig* av Jennie Persson och Elin Lindell finns information om allt från ”varannan vecka-flängandet” till vilka rättigheter barn har vid skilsmässor.

Bland faktaböckerna om religion finns inte en enda bok om andra religioner än kristendomen. Däremot finns det gott om redogörelser för bibliska berättelser, som *Erövringen av Jeriko* eller *En ny start för Abraham: 1 Mosebok kapitel 12–15*. Klassiska faktaboksämnen som historia, geografi, natur och teknik lyser också med sin frånvaro. Bland de få svenska böckerna med historisk anknytning märks exempelvis *Stormaktstiden* av Torsten Bengtsson. Historiska händelser och personer, när de alls förekommer, koncentreras annars till de mer ondskefulla krafterna. Ett par undantag är *Nelson Mandela* av Katie Daynes och *Malala: orden är hennes vapen* av Karen Leggett Abouraya.

För den som vill resa till antikens Grekland, Egypten eller romarriket finns en serie med reseskildringar, där till exempel *Upptäck forntida Egypten: en reseskildring av Merymin* ingår.

Vad som i övrigt saknas i utgivningen är renodlade faktaböcker om naturen och klimatet som vi såg mer av för några år sedan. Även böcker om politik saknas, vilket kanske är särskilt förvånande med tanke på att 2014 var ett valår.

Inom nästan alla områden som faktaboken tar sig an finns särskilda pyssel-, lek- och knåpböcker, inte sällan med klistermärken. Barnen kan pyssla med motiv ur Bibeln och lära sig mer om mode- och stilhistoria från 1950-talet genom klistermärken, det senare i Megan Cullis

1950-tal: *faktabok med klistermärken*. Många böcker ger också inspiration till eget pysslande. För den som tycker om att skriva, teckna och berätta finns Pernilla Stafeltes *En bok om att berätta*. Det är helt enkelt en handbok i hur man kommer i gång med att berätta en historia. Här ges bland annat tips om hur en huvudperson skapas.

Tecknade serier

För första gången sedan 2008 ökar utgivningen av tecknade serier för barn och unga något, från 50 titlar 2013 till 56 titlar 2014. Med flera debutanter och utgivning av många nya bokserier kan vi se starten på en vitalisering för genren, men fortfarande är utgivningen en bråkdel jämfört med för några år sedan, då utgivningen av manga, japanska serier, var omfattande. Under rekordåret 2006 gavs hela 238 titlar ut.

I hög utsträckning består utgivningen även 2014 av verk som presenterar äldre serier i ny förpackning, ofta påkostade årsvolymmer. Egmont fortsätter sin utgivning av årgångsböcker med kända serietidningsfigurer som Kalle Anka och Fantomen, men har också initierat en ny bokserie, där Kalle Anka-tecknaren Carl Barks verk återigen ska samlas i ca 30 volymer. Under 2014 utkom de fyra första volymerna. Den allra första var *Carl Barks Ankeborg. Tillbaka till Klondike och andra historier från 1952–1953*. Tidigare utgivna serier i ny förpackning ser vi också i till exempel samlingsvolymerna *Linda och Valentin. Samlade äventyr. 1* och *Linda och Valentin. Samlade äventyr. 2*. Denna franska science fiction-serie av Jean-Claude Mézières och Pierre Christin har tidigare utgivits i albumformat och som serietidningar i Sverige, och samlas nu för första gången i inbundna volymer av förlaget Cobolt.

Men det har också kommit mycket nytt som de svenska läsarna ser för första gången bland de översatta serierna. *Döden är min mamma* av Davide Cali och Ninie är första delen i den humoristiska och morbida serien Kusliga Jokasta. Den handlar om flickan Jokasta, vars mamma arbetar åt Döden med att leverera dödsbesked. Läsarna av de översatta serierna får också bland annat ta del av syskonkärlek och syskongräl i Cazenove och Williams *Familjeband* (Sisters, del 1), sex och maktkamp i Enrique Fernández *De älskande* (Sagor från Kobrans tid, del 1) och vikingäventyr i Grzegorz Rosinski och Jean Van Hammes *Thorgal. Vikingen från stjärnorna* (Thorgalkrönikan, band 1). Här hittar vi även nio album från fotbollsbokklubben Kickerz, bland annat tre album om BK Slarvhult av Ivan Emberland och Øyvind Sveen: *Hotell ondskan, VM i mikrofonskräck* och *Kyss våra fötter*.

Även bland de svenska originalen finns det en blandning av gammalt och nytt. Här finns bland annat tre debutanter. Hilda-Maria Sandgren berättar om att gå från barn till tonåring i *Det som händer i skogen*. I Johanna Gustafssons *Stora björn och lilla björn* får Maia, som är intresserad av astronomi, uppleva ett äventyr när hon ska hjälpa den förkroppsligade stjärnbilden Stora björn att hitta sitt barn. Tomas Antilas mangainspirerade självbiografiska serier, som tidigare har publicerats i fanzin, har samlats och givits ut i *Mitt ex som gjorde slut är sur på min flickvän*.

Andra nya mangainspirerade tillskott till genren hittar vi i Carolina Ståhlbergs *Necropop. Vol. 1*, del 2 av *Oblivion High* av Johanna Koljonen och Nina von Rüdiger samt Natalia Batistas *Sword princess Amaltea. Bok 2*. En mer samtidsrealistisk skildring bland de nya tillskotten är Elisabet Omsén och Jenny Wiks *Utestängd. om att lämnas kvar utanför fängelsemuren*, en verklighetsbaserad berättelse där 11-åriga Yoyo berättar i dagboksform om när hennes pappa hamnar i fängelse.

I övrigt finner vi huvudsakligen tidigare publicerat material samlade på nya sätt även bland de svenska originalen, till exempel *Herman Hedning: samlade serier 2005–2006* av Jonas Darnell och *Mulle: de bästa serierna från åren 2006–2007* av Lena Furberg. Även fem nya delar i Bamsebiblioteket kan läggas till de tidigare. Det senaste tillskottet är *Bamsebiblioteket. Vol 60, Nummer 10–18 2002*.

Samlingar

2014 gavs det ut 47 samlingar, det vill säga böcker som innehåller flera korta berättelser eller utdrag ur olika berättelser, vilket är en ökning jämfört med föregående år. Den största kategorin

böcker bland samlingarna är sådana som samlar sagor av olika slag. Några exempel är den årligen utgivna *Bland tomtar och troll. Årg. 107, Klassiska sagor från slott och palats* och *Bröderna Grimms sagor*.

Samlingarna kan också föra samman texter av olika slag, såsom rim, ramsor, sånger, lekar och pyssel. Några exempel på den typen av antologier är *Sommar. Visor, ramsor och småsagor*, *Första sagoskatten. Jul* och *Baka, baka liten kaka. Läs och lek med de minsta*. I de två förstnämnda följer en CD med sånger med. Ett tillskott till denna kategori med ovanligt stor bredd är Anna Dunérs *Kära jul!: dikter och berättelser för stora och små 1976–2013*, som samlar texter av författaren av vitt skilda slag, förutom noveller, sagor, meditationer och verser även en adventskalender.

Under 2014 har Bonnier Carlsen givit ut en rad samlingar med ”3 böcker i en”, där tre böcker ur kända bokserier samlas i en och samma volym. Två exempel är *Hurra för Billy!*, där tre böcker om Birgitta Stenberg och Mati Lepps pojke Billy ingår, och *Märta och Julia*, som innehåller tre av Erika Eklund Wilsons Märta-böcker. Bland övriga titlar som också samlar flera böcker i en finns Carin och Stina Wirsén och Anna Hörlings *En liten skär & alla bråkiga brokiga. En brokig antologi* och *Hej igen!: samlade sagor* av Ulf Nilsson och Eva Eriksson.

Bland samlingarna finns också böcker som innehåller berättelser och noveller skriva av ungdomar, till exempel *Jag. En antologi* och *Nominerade till Lilla Augustpriset*. I de kristna förlagens utgivning hittar vi ett par bönböcker, *Hela familjens bönbok* och *Nu ska vi sova: godnattböner för stora och små*. Här finns även en andaktsbok, *Jesus kallar: 365 andakter för ungdomar*, och en samling med *Bibelberättelser för barn i Norden*.

Poesi, sångböcker och dramatik

Diktsamlingar, sångböcker och pjäser är kategorier med blygsam utgivning. Totalt utkom 12 diktsamlingar och 7 sångböcker under 2014. Utgivningen av dramatik är lika liten som tidigare år: återigen utkom inte en enda titel.

Bland diktsamlingarna hittar vi *Utflyktsbok för rim och ramsare*, där Åsa Lind diktar om utflykter under alla årstider till bilder av Anna Bengtsson. I Lennart Hellsings *Skor* får åtskilliga fotbekslednader sina egna verser. Här finns även ett par antologier skrivna av barn och ungdomar, *Våra dikter. Fagersjöskolan 2013–2014* och *Vår diktbok. Dikter av barnen på Aspen Montessori 2013/2014*. Den som vill kan också ta del av Pysens poesipaket för stora och små, tre diktsamlingar av Birgitta Fernström med bilder av Ingegerd Härgestam: *Ett alldeles eget djur*, *Har du sett min nallebjörn?* och *Minna och Måns*.

Den enda översatta diktsamlingen var Gro Dahles *Hoppa, sa gåsen*, en samling dikter om djur med bilder av Kaia Linnea Dahle Nyhus. I övrigt består utgivningen av klassiker. *Viktor Rydbergs Tomten* har givits ut med illustrationer av Ingrid Elf och Britt G. Hallqvists dikter och sånger är samlade i *Små saker. Dikter, sånger och verser*.

Även bland sångböckerna hittar vi klassiker i ny förpackning. Ett urval av Alice Tegnérns visor illustrerade av Elsa Beskow har samlats i *Blåsippor, videungar och sockerbagare. Barnens bästa visor*. Som sig bör i dagens utgivning finns alla visorna även inspelade på den medföljande CD-skivan.

Ett urval klassiska visor hittar vi även i *Svenska vaggvisor* och *Fler svenska barnvisor*. Och är man intresserad av att sjunga Astrid Lindgrens klassiska sånger finns *Och nu så vill jag sjunga: 30 sånger om Pippi, Emil, Madicken och alla de andra*. Alla tre är böcker som har ljudspelare, det vill säga ljudinspelningar som man kommer åt via knappar i bokomslaget (”Tryck och sjung”).

Återutgivning

År 2014 ligger andelen nya upplagor, nyöversättningar, versioner med nya illustrationer eller textbearbetningar på 13 procent av den totala utgivningen, vilket innebär en liten minskning jämfört med tidigare år då återutgivningen stått för 15–20 procent. Ett mörkertal existerar emellertid: En del böcker trycks om utan synbara förändringar och ytterligare andra återutges utan att få nytt ISBN. Dessa torde i egentlig mening höra till kategorin återutgivning, men går inte att söka fram i LIBRIS eller i Sbi:s bibliotekskatalog ELSA eftersom de endast blir anmärkningar i befintliga poster.

Det var betydligt fler svenska än översatta titlar som återutgavs under det gångna året, 185 respektive 56. Svenska bilderböcker med populära figurer i huvudrollen är i majoritet. Några exempel är moderna klassiker som Barbro Lindgren och Eva Erikssons böcker om Max, Inger och Lasse Sandbergs böcker om Lilla Anna och Ulf Löfgrens Ludde-böcker. Marie Bosson Rydells pedagogiska böcker om Kråke, till exempel *Kråke i skogen* och *Kråkes toa*, återutgavs på två olika förlag. Bland de svenska böckerna hittar vi också några klassiska kapitel- och mellanåldersböcker, bland andra *Madicken* av Astrid Lindgren och *Den vita stenen* av Gunnel Linde (med nytt omslag). I samband med hundraårsjubileet för Tove Jansson kom också sex böcker om Mumintrollen, däribland *Trollkarlens hatt* och *Kometen kommer*, i nya utgåvor. Ungdomsböckerna återutgavs överlag i pocketformat, till exempel Elvira Birgitta Holms *Månskensvargen* och Anders Björkelids bokserie *Berättelsen om blodet: Ondvinter, Eldbärare, Förbundsbyterskan och Frostskeymning*.

Översättningarna till svenska från andra språk domineras av anglosaxisk litteratur. Här finns ett fåtal bilderböcker, som *Nokos överraskningskalas* av Fiona Moodie, och klassiska barnberättelser, exempelvis Carlo Collodis *Pinocchio*, nyöversatt av Christina Westman och illustrerad av Robert Ingpen. En och annan relativt ny kapitelbok dyker också upp, till exempel *Hemliga brev* av Susie Morgenstern.

Några få översatta faktaböcker återutgavs, men framför allt består den översatta återutgivningen av ungdomsböcker. I likhet med de svenska utkommer de översatta nästan uteslutande i pocketformat. Här finns några samtidsrealistiska skildringar, men lejonparten består av dystopier och fantasy litteratur, till exempel en gyllene samlingsvolym av Suzanne Collins *Hungerspelen* och Veronica Roths *Divergent, Insurgent* och *Allegiant*. *Boktjuven* av Marcus Zusak var en av få inbundna ungdomsböcker. Den utkom i ny, påkostad upplaga med filmomslag.

En annan sorts översättningar är svenska moderna bilderboksklassiker som översatts till danska, finska och norska i samarbete mellan förlagen, Läsrörelsen och McDonald's. Några av dessa är *Julia vill ha ett djur* av Barbro Lindgren och *Kvällen när pappa lekte* av Ulf Stark.

E-böcker och annan digital utgivning

De första e-böckerna inom den svenska barn- och ungdomsboksutgivningen kom år 2000, men Sbi samlar än så länge inte in e-böcker och sammanställer heller ingen statistik över e-boksutgivningen. En fingervisning om hur denna ser ut går emellertid att få om man vänder sig till Bokrondellen, vars databas förser främst bokhandlare med information om den svenska utgivningen.

I Bokrondellens databas finns 339 e-bokstitlar för barn- och ungdomar utgivna i Sverige 2014.¹ Det är en ökning med 21 procent jämfört med 2013. Utgivningen domineras helt av skönlitteratur. Endast 6 av de 339 titlarna är facklitterära, det vill säga knappt 2 procent. Bokrondellen uppskattar att omkring 75 procent av den svenska e-boksutgivningen finns i deras databas, vilket skulle innebära att den totala utgivningen av e-böcker ligger en bit över 400 titlar.

Annan typ av digital utgivning finns, till exempel appar, som ofta är att likställa med e-boksutgivning av bilderböcker. I Bokprovningen årgång 2011 konstaterade Sbi att de första apparna för iPhone och iPad kom år 2010, men det finns ingen tillgänglig statistik över hur detta område har utvecklats.

I Bokprovningen årgång 2011 skrev Sbi även om andra nyheter inom det digitala området. Det året kom en så kallad enhanced book, även kallad e-bok+ eller e-bok extra, en digital multimedieversion av den tryckta boken som man läser på en läsplatta eller i en dator. Augmented Reality (AR), förstärkt eller förhöjd verklighet, användes också för första gången i en barn- och ungdomsbok. Sbi såg också en trend i att skönlitterära böcker först publicerades kapitel för kapitel på en blogg och att böcker får ett fortsatt liv på officiella webbplatser där faktatexter och annat text-, bild- och ljudmaterial kopplat till boken görs tillgängligt.

¹ Utgivna i Sverige definieras här som utgivna med svenskt ISBN, dvs. ett ISBN som börjar med 978-91.

Sedan 2011 har Sbi dock noterat ett svagt intresse från de svenska förlagen att utveckla och använda digitala funktioner av det här slaget. Det enda som vi har sett har tillkommit sedan dess är användning av så kallade QR-koder. Det finns flera exempel på detta i utgivningen 2014, framför allt i hästböcker som distribueras via bokklubbar, bland andra *Ditte & Lady* av Ina Bruhn. Tanken är att läsaren ska ladda ner en QR-kodläsare till sin mobiltelefon, scanna in koderna och få se korta YouTube-filmer om hästar och hästskötsel. Även Louises Meers *Create:it* innehåller QR-koder som visar filmer.

Bokklubben Penny girl har också lanserat en app som ytterligare avser att levandegöra innehållet i exempelvis den redan illustrerade *Chica* av Malin Stehn.

Litteraturlista

Den här listan innehåller endast böcker utgivna 2014 som nämns i ovanstående dokumentation och är alltså inte en förteckning över samtliga böcker som utkom 2014.

- Abouraya, Karen Leggett & Wheatley, L.C & Ulla Forsén (övers.) *Malala: orden är hennes vapen*. Malmö: Hjulet
- Ahmed Backström, Siri.& Cyrén, Karin. *Vem hämtar vem?* Stockholm: Lilla Piratförlaget
- Alemagna, Beatrice. & & Andersen, Ida (övers.) *Lilla stora Boubo*. Stockholm: Mirando bok
- Alemagna, Beatrice & Ida Andersen, Ida (övers.). *Vad är ett barn?* Stockholm: Mirando bok
- Ali, Abbyan. *Kugi älskar regn*. Norsborg: Abbilen
- Almlöf, Nijole & Eklund, Johanna N & Armon, Negin. *Utis och Paddis löser stengåtan*. Rödeby: Marite Productions
- Andréasson, Rune. *Bamsebiblioteket. Vol 60, Nummer 10-18 2002*. Malmö: Egmont Publishing
- Angerborn, Ingelin. *Hjärta av damm*. Stockholm: Rabén & Sjögren
- Anrell, Lasse & Garhamn, Anna-Karin. *Inte coolt, sa Bruno*. Stockholm: Hippo
- Antila, Tomas. *Mitt ex som gjorde slut är sur på min flickvän*. Luleå: Svenska serieförlaget
- Ardelius, Gunnar. *Vill ha dig så illa*. Stockholm: Rabén & Sjögren
- Axelsson, Malin & Persson, Klara. *Jag blir en bubbla som blir ett monster som blir ett barn*. Stockholm: Urax
- Banfield, Annika. *Dödlig passion*. Lerum: Idus
- Banfield, Annika. *Evig passion*. Lerum: Idus
- Barkow, Henriette & Johnson, Richard & Sohlgren, Karin (övers.). *Bockarna Bruse = The Three Billy Goats Gruff*. Spånga: London: Ndio kultur & kommunikation ; Mantra Lingua
- Barks, Carl. *Carl Barks Ankeborg. Tillbaka till Klondike: och andra historier från 1952-1953*. Malmö: Egmont Kids Media Nordic
- Batista, Natalia. *Sword princess Amaltea. Bok 2*. Hägersten: Kolik
- Becevic, Zulmir. *Avblattefieringsprocessen*. Stockholm: Alfabet
- Bee, William & Hellsing, Susanna (övers.). *Sture är bagare*. Stockholm: Rabén & Sjögren
- Bee, William Hellsing, Susanna (övers.). *Sture är bilmekaniker*. Stockholm: Rabén & Sjögren
- Bee, William & Hellsing, Susanna (övers.). *Sture är bonde*. Stockholm: Rabén & Sjögren
- Bengtsson, Per & Ekman, Oskar & Keller, Nino. *Hemliga testboken: eller vem är kär i dig just nu?* Stockholm: Alfabet
- Bengtsson, Susanne & Yosh. *Fotboll*. Stockholm: Rabén & Sjögren
- Bengtsson, Susanne & Yosh. *Isbockey*. Stockholm: Rabén & Sjögren
- Bengtsson, Susanne & Yosh. *Simning*. Stockholm: Rabén & Sjögren
- Bengtsson, Torsten. *Ett regn av bomber*. Stockholm: LL-förlaget
- Bengtsson, Torsten & Carlsson, Åsa & Minnhagen, Mats. *Stormaktstiden*. Lund: Nypon
- Bergting, Peter. *Eldhäxan*. Sundbyberg: Semic
- Berlin, Andrea. *Pyssta, pynta och piffa*. Malmö: Penny girl/Stabenfeldt
- Bibelberättelser för barn i Norden*. Stockholm: Verbum
- Björkelid, Anders. *Eldbärare*. Stockholm: Natur & Kultur
- Björkelid, Anders. *Frostskymning*. Stockholm: Natur & kultur
- Björkelid, Anders. *Förbundsbyterskan*. Stockholm: Natur & kultur
- Björnsdotter, Ingwor. *Krutburken*. Norsborg: Recito
- Björnulfson, Charlotta. *Dug eller dö*. Stockholm: Alfabet
- Boken om Chi*. Göteborg: Tukan
- Bornebusch, Josephine. *Född fenomenal*. Stockholm: Bonnier Carlsen
- Bosson Rydell, Marie. *Kråke i skogen*. Veddige: Bokmakeriet Klaton i samarbete med Friluftsförbundet
- Bosson Rydell, Marie. *Kråkes toa*. Lerum: Idus
- Boyne, John & Strandberg, Anna (övers.). *Pojken i randig pyjamas*. Stockholm: B. Wahlström
- Boyne, John Strandberg, Anna (övers.). *Stanna kvar och ge dig av*. Stockholm: B. Wahlström
- Bredow, Katarina von. *Hon & han*. Stockholm: Rabén & Sjögren
- Brocklehurst, Ruth & Doherty, Gillian & Ligi, Raffaella & Andreasson, Eva (övers.). *Bröderna Grimms sagor*. Stockholm: Känguru
- Bross, Helena & Rönns, Christel. *Inbrott i skolan*. Stockholm: Bonnier Carlsen
- Bross, Helena & Ilves, Kari. *Vi vinner!* Stockholm: Bonnier Carlsen
- Bruhn, Ina & Söderlund, Sabina (övers.). *Ditte & Lady*. Malmö: Stabenfeldt
- Buregren, Sassa & Mangold, Maud. *Flingan*. Trollhättan: Kikkuli

Burnie, David & Norlin, Arne (övers.). *Insekter*. Stockholm: Känguru

Bush, Penelope & Pettersson, Sofia (övers.). *Milly, bara Milly*. Malmö: Stabenfeldt

Börjesson, Mats. *Viktiga saker i Uppsala*. Stockholm: Uppsala: Vulkan ; Margareta Mörck

Calí, Davide & Ninie & Schröder, Horst (övers.). *Döden är min mamma!* Stockholm: Epix

Camden Steven & Riedelberg, Helena (övers.). *Blandband*. Umeå: Atrium

Carlström Romberg, Henrika & Riesebeck, Mikael. *Berättelsen om hur Gnagis bittade bem*. Täby: Henrika Carlström Romberg

Ceder, Camilla & Mander, Sanna. *Djurfiket*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Chavez Perez, Inti & Teleman, Sara. *Lätta sexboken*. Stockholm: LL-förlaget

Chen, Zhiyuan & Lindfors, Marianne (övers.). *Guji-Guji*. Stockholm: Hippo

Christin, Pierre & Mézières, Jean-Claude & Tranlé, Björn (övers.). *Linda och Valentin: samlade äventyr. 1*. Trosa: Cobolt

Christin, Pierre & Mézières, Jean-Claude & Tranlé, Björn (övers.). *Linda och Valentin: samlade äventyr. 2*. Trosa: Cobolt

Coben, Harlan & Erkelius, Lina (övers.). *Jägaren: Mickey Bolitar thriller*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Collins, Suzanne & Jonsson, Lena (övers.) & Jonsson Sandström, Emma (övers.). *Hungerspelen: trilogin*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Collodi, Carlo & Ingpen, Robert & Westman, Christina (övers.). *Pinocchio*. Stockholm: B. Wahlström

Columbus, Chris & Vizzini, Ned & Kempe, Ylva (övers.). *Vindhäxans hämnd*. Stockholm: B. Wahlström

Condie, Allyson Braithwaite & Falk, Katarina (övers.). *Utvald*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Cousseau, Alex & Choux, Nathalie & Öhman, Suzanne (övers.). *Min björnfurfar*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Cox, Steve & Kristiansson, Johanna (övers.). *Julen i stallet*. Örebro: Marcus

Croall, Moa-Lina & Persson, Klara. *Sovdags för Lydia*. Stockholm: Alfabet

Cullis, Megan & Selivanova, Elena & Andreasson, Eva (övers.). *1950-tal: faktabok med klistermärken: mode- och stilhistoria: över 170 klistermärken*. Göteborg: Tukan

Cyrén, Karin. *Strandstaden*. Stockholm: Alfabet

Dahle, Gro & Nyhus, Kaia Dahle & Larsson, Nils-Aage (övers.). *Hoppas, sa gåsen*. Göteborg: Daidalos

Dahle, Gro & Nyhus, Kaia Dahle & Larsson, Nils-Aage (övers.). *Kriget*. Göteborg: Daidalos

Dahlén, Sandra & Sjöberg, Lotta. *Sex med mera*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Dahlin, Petrus. *Hjärtlös*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Darnell, Jonas. *Herman Hedning: samlade serier 2005-2006*. Malmö: Egmont

Daynes, Katie & Wittbom, Kersti (övers.). *Nelson Mandela*. Stockholm: Bergh

Det glöder under askan. Göteborg: NordienT: Kultur, Göteborg stad

Drewsen, Annelie & Westerberg, Anders. *Spring, Amina!* Helsingborg: Nypon

Dunér, Anna. *Kära jull: dikter och berättelser för stora och små: 1976-2013*. Visby: Nomen

Edvardsson, Mattias. *Stå ut*. Bromma: Opal

Ehn, Anna & Öström, Mia & Karlsson, Jenny. *Stjärnklart, Sally!* Bromma: Opal

Ejdeholm, Johanna. *Tunnel 13*. Stockholm: LL-förlaget

Ekensten, Ann-Charlotte. *Nyårsfesten*. Helsingborg: Nypon

Eklund Wilson, Erika. *Märta och Julia :samlingsvolym: tre böcker i en!* Stockholm: Bonnier Carlsen

Emberland, Ivan & Sveen, Øyvind & Mårtensson, Reine (övers.). *Hotell ondskan*. Malmö: Stabenfeldt

Eriksson Sandberg, Moa. *Flickan i de vindlande gångarna*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Eriksson Sandberg, Moa. *Välkommen till LA, baby*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Ett splittrat hjärta. Malmö: Egmont Publishing Kids

Fernández, Enrique & Andersson, Per A. J. (övers.). *De älskande*. Göteborg: Ordbilder

Fernström, Birgitta & Härgestam, Ingegerd. *Ett alldeles eget djur*. Borås: Glimmergumman

Fernström, Birgitta & Härgestam, Ingegerd. *Har du sett min nallebjörn?* Borås: Glimmergumman

Fernström, Birgitta & Härgestam, Ingegerd. *Minna och Måns*. Borås: Glimmergumman

Fler svenska barnvisor. Stockholm: Max Ström

Freeman, Tor & Sundström, Gun-Britt (övers.). *Olivia får veta en hemlis*. Stockholm: Bergh

Furberg, Lena. *Mulle!: de bästa serierna från åren 2006-2007* Malmö: Egmont Kids Media Nordic

Första sagoskatten: jul. Stockholm: Rabén & Sjögren

Gaiman, Neil & Leandroer Kristoffer (övers.). *Oceanen vid vägens slut: en roman*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Galli, Sara & Molid, Mats. *Får hundar korvar i himlen?* Lerum: Idus

Gastaut, Charlotte & Öhman, Suzanne (övers.). *Den lilla sjöjungfrun*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Genar, Katarina & Jansson, Alexander. *Svarta madam*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Grée, Alain & Henrikson, Mattias (övers). *Stora ABC-boken*. Bromma: Ordalaget

Green, John & Stålmarch, Ylva (övers). *Pappersstäder*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Gunér, Emi. *Ett väldigt bra litet djur*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Gustafsson, Johanna. *Stora Björn och Lilla Björn*. Göteborg: Ordbilder

Halling, Thomas & Andersson, Kenneth. *Bara bråk*. Helsingborg: Nypon

Hallmén, John & Hallmén, Hanna. *Minimonster i naturen*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Hallqvist, Britt G. *Måne och sol: böner och texter*. Stockholm: Verbum

Hallqvist, Britt G. *Små saker: dikter, sånger och verser*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Hartnett, Sonya & Wiiggins, Mick & Riedelberg, Helena (övers.). *Kungens barn*. Umeå: Atrium

Hay, Sam & Cooper, Simon & Wiberg, Carla (övers). *Hungriga hamsterns återkomst*. Stockholm: Bergh

Helle, Anette & Voigt, Annette (övers). *Jag önskar mig ett husdjur*. Stockholm: Egmont Kids Media Nordic

Helsing, Lennart & Hald, Fibben. *Skor*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Herrey, Per M & Åbjörnsson, Leif. *Kungen i djungeln*. Lerum: Idus

Hofmeyr, Dianne & Ray, Jane & Forsén, Ulla (övers). *Zeraffa Giraffa*. Malmö: Hjulet

Hofverberg, Åsa. *Hedda: -och den bästa presenten*. Partille: Rosa huset

Holmström Degerman, Anna & Rönn, Christel. *Vampyr-varning*. Bromma: Opal

Huotari, Vilja-Tuulia & Orlov, Janina (övers). *Ljus ljus ljus*. Stockholm: Gilla Böcker

Hyder, Lisa & Falkenheim, Sofia. *Bibliotekskuppen*. Stockholm: Opal

Högerås, Lillemor & Greider, Amanda. *Mormor, morfar och jag*. Borås: Recito: Bokutgivning.se

Höjer, Dan & Lökvist, Stina. *Cirkusdeckarna och monsternysteriet*. Sundbyberg: Semic

Illugi, Jökulsson & Riska, Maria (övers). *30 grymma människor som förändrat världen*. Blentarp: Katla

Illugi, Jökulsson & Jónsson, Jakob S (övers). *Hitler: 30 ödesstunder*. Blentarp: Katla

I min värld. Malmö: Egmont Publishing Kids

Isol & Thorburn, AnnaKarin (övers). *Nocturne: recept på drömmar, varierade och lättlagade (tar endast fem minuter)*. Stockholm: Alfabet

Jackert, Cilla. *Vi ses i Obsan*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Jag: en antologi. Offerdal: Förlag 404

James, Rebecca & Jannert Kallenberg, Ulrika (övers). *Skuggan av Anna*. Stockholm: Alfabet

Jansson, Tove. *Kometen kommer*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Jansson, Tove. *Trollkarlens hatt*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Jansson, Tove. *Vem ska trösta knyttet?* Stockholm: Rabén & Sjögren

Jern, Martin. *Svensk synd*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Johansson, E. A. *Blubbla tankar*. Stockholm: Natur & Kultur

Kaarla, Riina & Kaarla, Sami & Wigren, Jeanette (övers). *Mumintrollet går vilse*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Kaarla, Riina & Kaarla, Sami & Wigren, Jeanette (övers). *Mumintrollet hjälper till*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Kaarla, Riina & Kaarla, Sami & Wigren, Jeanette (övers). *Mumintrollets vinter*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Kagawa, Julie & Silverblad, Linda (övers.). *De odödligas hunger*. Stockholm: Harlequin

Karlsson, Ellen & Lindström, Eva. *En fisk som heter Fabian*. Stockholm: Hippo

Karsin, Åsa. *Var är min hink?* Stockholm: Alfabet

Kiddo, Lisa & Hågensen, Evelina. *Mysteriet på High Chaparral*. Ljungskile: Fusce

Kieri, Katarina. *Månkan och jag har en hemlighet*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Kikärtan och andra österländska fabler och sägner. Huskvarna: Kultur & integration

Kinney, Jeff & Grundberg, Thomas (övers.). *Dagbok för alla mina fans. Värre än vanligt*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Koljonen, Johanna & Rüdiger, Nina von. *Oblivion High. 2, Förföraren*. Hägersten: Kolik

Kruusval, Catarina. *Imse vimsse spindel*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Kruusval, Catarina. *Prästens lilla kråka*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Kuoljok, Apmut Ivar & Dahl Sandling, Margareta & Sandling, Torbjörn. *Apmut: jäbhtesåbme*. Skellefteå: Ord & visor

La Barre de Nanteuil, Andrea de & Burfitt, Lovisa. *Boken om Mademoiselle Oiseau*. Stockholm: Rabén & Sjögren

LaCour, Nina & Stedman, Helena (övers.). *Inte vem som helst*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Lagercrantz, Rose & Eriksson, Eva. *Sist jag var som lyckligast*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Lagerqvist, Camilla. *Uppdraget*. Stockholm: B. Wahlström

Larsson, Åsa & Korsell, Ingela & Jonsson, Henrik. *Grimmen*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Larsson, Åsa & Korsell, Ingela & Jonsson, Henrik. *Nidstången*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Lepp, Mati. *Hoppa med Mino*. Stockholm: Hippo

Levithan, David & Hansson, Helena (övers). *Världens viktigaste kyss*. Stockholm: Gilla böcker

Leyson, Leon & Harran, Marilyn J & Leyson, Elisabeth B & Jansson, Carina (övers). *Historien om Leon: Schindlers yngste arbetare*. Stockholm: B Wahlström

Liao, Jimmy & Gustafsson Chen, Anna (övers.). *Skogens hemligheter*. Stockholm: Mirando

Lind, Åsa & Bengtsson, Anna. *Utflyktbok för rim och ramsare*. Stockholm: Hippo

Linde, Gunnel. *Den vita stenen*. Bromma: Alvina i samarbete med Pantomimteatern

Lindell, Elin. *Borttappat: katt, kompis, kalsong*. Stockholm: Alfabet

Lindén, Gunilla & Salmén, Matilda. *Sanna & farmor pratar om Gud*. Stockholm: Verbum

Lindgren, Astrid & Wikland, Ilon. *Madicken*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Lindgren, Astrid. *Och nu så vill jag sjunga: 30 sånger med musik av Georg Riedel, Jan Johansson, Bengt Hallberg, Björn Isfält, Ulf Björnin och Lille Bror Söderlundh*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Lindgren, Barbro & Eriksson, Eva. *Julia vill ha ett djur*. Stockholm: Rabén & Sjögren: Läsrörelsen

Lipkowitz, Daniel. *Stora guiden till alla minifigurerna*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Ljungberg, Ann-Marie. *Maja & döden*. Göteborg: Kabusa böcker

Ljunggren, Magnus. *Skärvor av J*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Lundberg, Patrik. *Onanisterna*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Lär dig mer om människokroppen. Göteborg: Tukan

Löfgren, Ulf. *Ludde och födelsedagen*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Lönnebo, Mattias. *Nattens jägare*. Uppsala: Stockholm: Pythia Publishing ; Publit [distributör]

McGarry, Katie & Norrby, Erik (övers.). *Echo & Noab*. Stockholm: Harlequin

Machado, Ana Maria & Faría, Rosana & Vermcrantz, Helena (övers.). *Jararaca, Perereca och Tiririca*. Malmö: Hjulet

Machado, Ana Maria & Moreau, Hélène & Vermcrantz, Helena (övers.). *Wow vilket kalas!* Malmö: Hjulet

Mackinnon, Mairi & Alvarez, Lorena. *Klassiska sagor från slott och palats*. Göteborg: Tukan

Mauray, William & Cazenove, William & Yamoun, Marika (övers.). *Familjeband*. Stockholm: Gaspard

Maxeiner, Alexandra & Kuhl, Anke & Titusson, Erik (övers.). *Hela familjen!: om pappas förra frus brorsas nya flickväns barn och andra släktingar*. Stockholm: Lilla Piratförlaget

Meadows, Daisy & Gerbjörn, Madeleine (övers.). *Rut reporterälvan*. Stockholm: B. Wahlström

Meadows, Daisy & Adling Samuelsson, Ulrika (övers.). *Sabina skönhetsälvan*. Stockholm: B. Wahlström

Meers, Louise. *Create:it: lär dig rita och designa*. Malmö: Stabenfeldt

Melin, Märten. *Lite mer än en keram*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Melin, Märten & Bergendahl, Helena. *Pinsamt eller?* Helsingborg: Nypon

Miller, Ashley Edward & Stentz, Zack & Östlund, Nina (övers.). *I huvudet på Colin Fischer*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Moodie, Fiona & Forsén, Ulla (övers.). *Nokos överraskningskalas*. Stockholm: En bok för alla

Morgenstern, Susie & Lagercrantz, Rose (övers.). *Hemliga brev*. Stockholm: En bok för alla

Morpurgo, Michael & Strömgård, Katarina & Lagergren, Barbro (övers.). *Fjärilslejonet*. Stockholm: B. Wahlström

Mulder, Michelle & Wedmark, Cecilia (övers.). *Aldrig i live!* Malmö: Stabenfeldt

Munyua, Anna & Eriksson, Johan. *Melvin möter Vildis & Tildis*. Avaltea

Murray Brodin, Kristina & Lanning, Lisa. *Arga Mira*. Stockholm: Turbine

Murray Brodin, Kristina & Lind, Kajsa. *Prinsessan Victoria*. Linköping: Olika

Nagara, Innosanto & Isaksson, Roy (övers.). *A som i aktivist*. Landvetter: Oppenheim

Nilsson, Frida & Nilsson Thore, Maria. *God jul, Lilla Lök*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Nilsson, Jeff. *Skrot-Sverre på skrotgården*. Karlstad: Skrot-Sverre

Nilsson, Per. *Otopia*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Nilsson, Ulf & Eriksson, Eva. *Hej igen!: samlade sagor*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Nilsson, Ulf & Adbåge, Lisen. *Pappa och jag*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Nominerade bidrag till Lilla Augustpriset 2014. Stockholm: Svenska förläggareföreningen

Nordin, Magnus & Gabel, Lars. *Emmas bok*. Stockholm: Bergh

Nordin, Magnus & Gabel, Lars. *Fristaden*. Stockholm: Bergh

Nordin, Sofia & Gordan, Kajsa & Röstlund, Caroline. *Harry, Gunnar och presenten*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Nordin, Sofia. *Spring så fort du kan*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Nordqvist, Sven. *Känner du Pettson och Findus?* Bromma: Opal

Nu ska vi sova: godnattböner för stora och små. Örebro: Marcus

Nygren, Maria. *Miriam om natten*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Ollmark, Lena. *Inmurade*. Stockholm: B. Wahlström

Olofsson, Åke. *Hemligt möte i Samarkand*. Solna: Ljus i öster

Olsson, Sören & Salmén, Matilda. *Önskeringen*. Örebro: Liljedal Communication

Omsén, Elisabet & Wik, Jenny. *Utestängd: om att lämnas kvar utanför fängelsemuren*. Göteborg: Kabusa böcker

Oxenmyr, Åsa & Flygare, Åsa. *Första träningen*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Oxenmyr, Åsa & Flygare, Åsa. *Utwisningen*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Palucci, Eliana. *Frost*. Köbenhavn: Karrusel

Persson, Jennie & Lindell, Elin. *Vilken vecka!?: när föräldrarna skiljer sig*. Stockholm: Natur & kultur

Persson, Malte & Adolfsson, Mattias. *Bobo i apskolan: en bildningsroman*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Pettersson, Maria & Szabo, Petra & Binega, Azeb (övers.). *Liman tulawwih Inas? = Vem vinkar Ines till?* Lidingö: Vivlio

Pichon, Liz & Söstrand Svinn, Helena (övers.) & Svinn, Gösta (övers.). *Tom Gates fantastiska värld*. Stockholm: Alfabeta

Piercy, Helen & Ruffle, Mark & Falk, Cecilia (övers.). *Min animationsstudio*. Göteborg: Tukan

Poznanski, Ursula & Lindelöf, Sofia (övers.). *Sveket*. Bromma: Opal

Pröysen, Alf & Berg, Björn & Olrog, Inga (övers.) & Olrog Ulf Peder (övers.). *Teskedsgumman och den gömda skatten*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Reid, Struan & McNee, Ian. *Första världskriget: faktabok med klistermärken*. Göteborg: Tukan

Rihs, Cecilia & Lindqvist, Jenny (övers.). *Uppdrag: Anden i flaskan*. Linköping: Olika

Rihs, Cecilia & Lindqvist, Jenny (övers.). *Uppdrag: vattenhäxan*. Linköping: Olika

Roca Ahlgren, Malin & Israelsson Stenberg, Susanne & Ramstedt, Carl-Marcus. *Coolt med ADHD*. Trollhättan: Kikkuli

Roholte, Dorte & Maurer, Felice (övers.). *På egen risk*. Malmö: Stabenfeldt

Rosengren, Mikael & Palovaara, Erika & Olsson, Caludia (övers.). *En la estrella te veo = I stjärnan ser jag dig*. Lidingö: Vivlio

Rosinski, Grzegorz & Van Hamme, Jean & Bergendorff, Leif (övers.). *Thorgal: vikingen från stjärnorna*. Trosa: Cobolt

Roth, Veronica & Falk, Katarina (övers.). *Allegiant*. Stockholm: Modernista

Roth, Veronica & Falk, Katarina (övers.). *Divergent*. Stockholm: Modernista

Roth, Veronica & Falk, Katarina (övers.). *Insurgent*. Stockholm: Modernista

Rowell, Rainbow & Wiberg, Carla (övers.). *Eleanor & Park*. Stockholm ; Bergh

Russell, Rachel Renée & Stålmarch, Ylva (övers.). *Berättelser om en (inte så) talangfull popstjärna*. Stockholm: Modernista

Rönn, Åsa & Rönn Michael & Flygare, Ingrid. *Berättelser om Pelle Svanslös: efter Gösta Knutssons berättelser om Pelle Svanslös*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Rørvik, Bjørn & Moursund, Gry & Lindenbaum, Pija (övers.). *Bockarna Bruse kommer igen*. Stockholm: Lilla piratförlaget

Saler, Karin & Ahmed Backström, Siri. *Dom som är kvar*. Stockholm: Urax

Salto, Marin & Pettersson, Marcus Gunnar. *Badbomber & simbopp*. Linköping: Olika

Salto, Marin & Pettersson, Marcus Gunnar. *Camping & kurragömma*. Linköping: Olika

Salto, Marin & Pettersson, Marcus Gunnar. *Dansbus & kaktrubbel*. Linköping: Olika

Sandén, Mårten & Arnehed, Åsa. *Mitzi på maskerad*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Sandgren, Hilda-Maria. *Det som händer i skogen*. Stockholm: Galago

Saudo, Coralie & Di Giacomo, Kris & Burman, Christo (övers.). *Min pappa är stor och stark, men*. Umeå: Atrium

Schreiber, Johanna. *Offpist*. Stockholm: B Wahlström

Schwartz, Simonette. *Bortgift: det nya landet*. Stockholm: LL-förlaget

Sepety, Ruta & Erkelius, Lina (övers.). *Färgen på drömmar*. Stockholm: B. Wahlström

Silverberg, Cory & Smyth, Fiona. *Hur görs bebisar?: en bok för alla sorters familjer och alla sorters barn*. Linköping: Olika

Sjögren, Linnéa & Hill, Niklas & Lundmark, Pernilla. *Charlie, Mika & nalleföreningen*. Stockholm: Trinambai

Sobral, Catarina & Pehrsson, Kajsa (övers.). *Atjimpa - det mystiska ordet*. Hägersten: Urax

Staa, Eva & Adbåde, Emma. *Tilly som trodde att*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Stalfelt, Pernilla. *En bok om att berätta*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Stalfelt, Pernilla & Mohamed, Jasim (övers.) & Appelqvist (övers.). *Vem är du?: en bok om tolerans*. Stockholm: Teskedsorden

Stark, Ulf & Leffler, Silke. *Grodprinsen*. Älmhult: IKEA

Stark, Ulf & Lepp, Matti. *Kvällen när pappa lekte*. Stockholm: Bonnier Carlsen: Läsrörelsen

Stark, Ulf & Höglund, Anna. *Skuggbarnen*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Stehn, Malin. *Chica: en sann historia om en mycket speciell häst*. Malmö: Stabenfeldt

Stenberg, Birgitta & Lepp, Matti. *Hurra för Billy!: samlingsvolym, tre böcker i en!*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Stoltz, Lina. *Imorgon är allt som vanligt*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Straarup Søndergaard, Per & Jensen, Rasmus & Andersson, Catharina (övers.). *Anton och den nya målvakten*. Helsingborg: Nypon

Stroud, Jonathan & Jansson, Carina (övers.). *Den skrikande trappan*. Stockholm: B. Wahlström

Ståhl, Maria & Lundström, Petra. *Jag behöver bränsle: följ med Wilda och Walter på matäventyr!: knep, knäp, och utmaningar som hjälper dig att förstå hur mat påverkar kroppen och knoppen*. Stockholm: SISU idrottsböcker

Ståhlberg, Carolina Carrromic. *Necropop. Vol. 1*. Hägersten: Kolik

Sundqvist, Josefin. *Pappersväxten*. Hägersten: Urax

Susso, Eva & Höglund, Anna. *Rita i Kudang*. Stockholm: En bok för alla

Susso, Eva & Chaud, Benjamin. *Tusen tips till en bluffis*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Susso, Eva. *Two städer*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Sveen, Øyvind & Emberland, Ivan & Mårtensson, Reine (övers.). *Kyss våra fötter*. Malmö: Stabenfeldt

Sveen, Øyvind & Emberland, Ivan & Mårtensson, Reine (övers.). *VM i mikrofonkräck*. Malmö: Stabenfeldt

Svenska vaggvisor. Stockholm: Max Ström

Swindells, Robert E. & Bengtzeli, Nike & Emberland, Ivan & Mårtensson, Reine (övers.). *Krigslist*. Örnsköldsvik: Argasso

Tamm, Henrik. *Ninja Timmy och resan till Sansoria*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Tavano, Silvana & Elma & Malmborg, Sofia von & Emberland, Ivan & Mårtensson, Reine (övers.). *Hur börjar allt?* Bromma: Opal

Tegnér, Alice & Beskow, Elsa. *Blåsippor, videungar och sockerbagare*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Teller, Janne & Nyman, Karin (övers.). *Allt som är*. Stockholm: Lilla Piratförlaget

Tiberg, Joar & Lundberg, Sara. *Vi springer*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Tillberg, Jesper. *Stranden där fladdermössen dör*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Toggeth Karlsson, Peter. *Tänk om alla*. Malmö: Notis

Tome & Janry & Follini. *Är du lite uppblåst?* Malmö: Mooz

Tutu, Desmond & Tillman, Nancy & Salander Christine S. (övers.). *Ljus, bli till*. Karlstad: PärLAN

Wahl, Mats. *Krigarna*. Stockholm: Natur & kultur

Wahl, Mats. *Ryttarna*. Stockholm: Natur & kultur

Vainikainen, Tiina & Andersson Gueye, Marielle & Björemark, Kristina (övers.). *Stallkoll*. Malmö: Penny girl/Stabenfeldt

Walliams, David. *Miljardärkillen*. Stockholm: B. Wahlström

Vallin Johansson, Pascale. *Flykt*. Stockholm: Rabén & Sjögren

van der Put, Klaartje & Verkoelen, Michael & Messing, Marit (övers.). *Grisen och godan tvättar sig*. Stockholm: Rebus

Wegelius, Jakob. *Mördarens apa*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Wegerup, Jennifer & Johansson, Bettina. *Sätt straffen, Charlotte!* Linköping: Olika

Weitz, Chris & Jansson, Carina. *Överlevarna*. Stockholm: B. Wahlström

Velander, Pernilla. *Pimpa din ponny*. Malmö: Stabenfeldt

Wica, Victoria. *Säg ja*. Huddinge: Visby: Ordmagi ; Nomen

Widmark, Martin & Willis, Helena. *Brandkäarsmysteriet*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Virke, Emma & Björs, Ida. *Min Sussirull*. Bromma: Alvina

Virke, Emma. *Toto tittut*. Stockholm: Lilla Piratförlaget

Wirsén, Carin & Wirsén, Stina & Hörling, Anna. *En liten skär & alla bråkiga brokiga: en brokig antologi*. Stockholm: Bonnier Carlsen

Wirsén, Stina. *Liten*. Stockholm: Bonnier Carlsen i samarbete med Brottsförmyndigheten

Volke, Gordon & Barthelson, Malin (övers.). *Kajsa & Co*. Skogås: Barthelson

Vår diktbok: Aspen Montessori 2013/2014. Lerum: Stockholm: Camilla Götsten: Aspen Montessori ; Vulkan

Våra dikter: Fagersjöskolan 2013-2014. Stockholm: Jane Jonsson Syrén: Vulkan: Ingrid Sandin

Wänblad, Mats & Forsblad, Pelle. *Ett monster går på bio*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Yancey, Richard & Risheden, Jan. *Det oändliga havet*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Ylvis & Nyhus, Svein. *Vad säger räven?* Danderyd: Notfabriken

Young, Sarah & Fortner, Tama & Bearss, Kris & Kärnbo, Cecilia (övers.). *Jesus kallar: 365 andakter för ungdomar*. Värnamo: Semnos

Zail, Suzy & Wittbom, Kersti (övers.). *Hanna Mendels chans*. Stockholm: Bergh

Zusak, Markus & White, Trudy & Strandberg, Anna (övers.). *Boktjuven*. Stockholm: B Wahlström

Statistikbilaga

**År 2014 utkom totalt 1860 barn- och ungdomsböcker
i Sverige**

År 2013 utkom 1770 titlar

Totala utgivningen av barn- och ungdomsböcker 2014

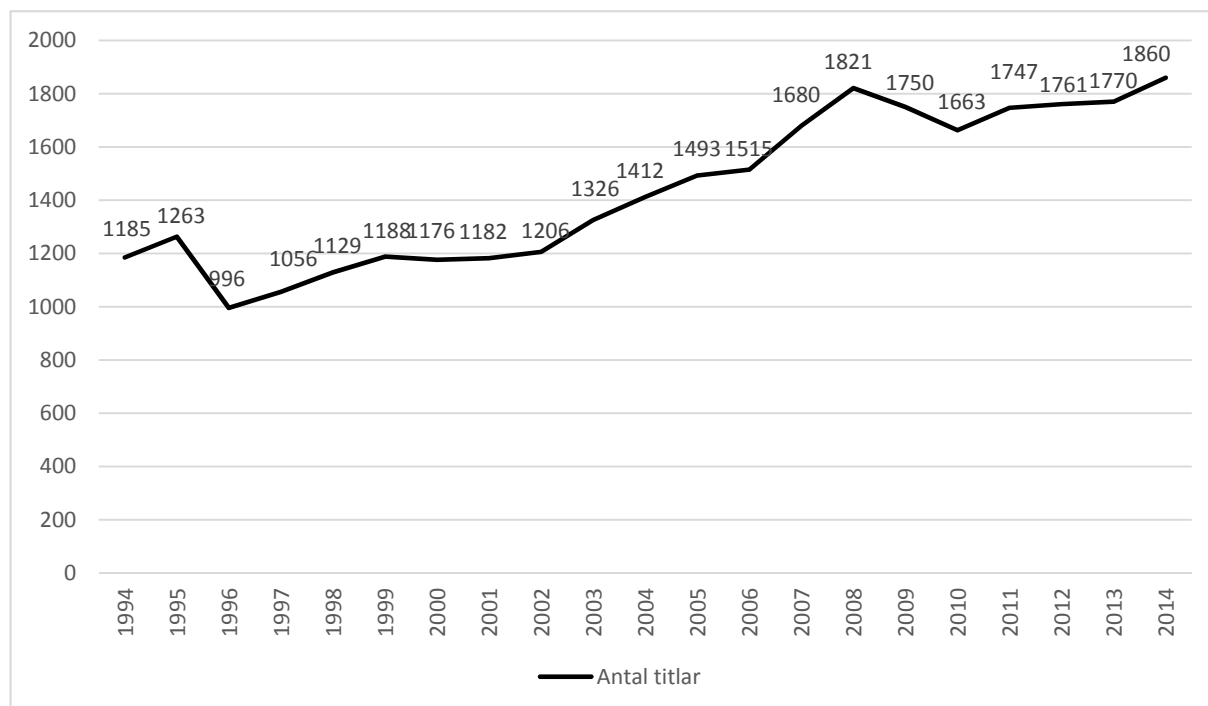
År 2014 utkom 1860 barn- och ungdomsböcker i Sverige. Totalt antal svenska barn- och ungdomsböcker 2014 var 1067 titlar vilket utgör 57 % av den totala utgivningen (2013: 1052 = 59 %). Totalt antal översatta barn- och ungdomsböcker 2014 var 793 titlar vilket motsvarar 43 % (2013: 718 = 41 %). Av den totala barn- och ungdomsutgivningen utgörs 87 % av förstaupplagor (2013: 84 %).

Tabell 1. Totala utgivningen av barn- och ungdomsböcker 2013–2013

Kategori	2013	2014
Bilderböcker	608	680
Dramatik	-	-
Faktaböcker	231	293
Kapitelböcker	295	278
Mellanålder	275	245
Poesi	8	12
Samlingar	39	47
Sångböcker	6	8
Tecknade serier	50	56
Ungdomsböcker	258	241
Totalsumma	1770	1860

Kommentar: År 2014 utkom totalt 1860 barn- och ungdomsböcker, vilket är en **ökning med 5,1 %** jämfört med 2013.

Diagram 1. Totala utgivningen av barn- och ungdomsböcker 1994–2014

Svenska och översatta barn- och ungdomsböcker 2014

Tabell 2. Totala utgivningen av svenska barn- och ungdomsböcker, 2013–2014

Kategori	2013	2014
Bilderböcker	393	422
Dramatik	-	-
Faktaböcker	105	97
Kapitelböcker	214	213
Mellanålder	149	135
Poesi	7	11
Samlingar	23	36
Sångböcker	5	8
Tecknade serier	21	21
Ungdomsböcker	135	124
Totalt	1052	1067

Kommentar: Den totala svenska utgivningen 2014 **ökade med 1,4 %** jämfört med 2013.

Tabell 3. Totala utgivningen av översatta barn- och ungdomsböcker, 2013–2014

Kategori	2013	2014
Bilderböcker	215	258
Dramatik	-	-
Faktaböcker	126	196
Kapitelböcker	81	65
Mellanålder	126	110
Poesi	1	1
Samlingar	16	11
Sångböcker	1	-
Tecknade serier	29	35
Ungdomsböcker	123	117
Totalt	718	793

Kommentar: Den totala översatta utgivningen 2014 **ökade med 10,4 %** jämfört med 2013.

Diagram 2. Utgivningen av barn- och ungdomsböcker 2000–2014, jämförelse svenska och översatta böcker

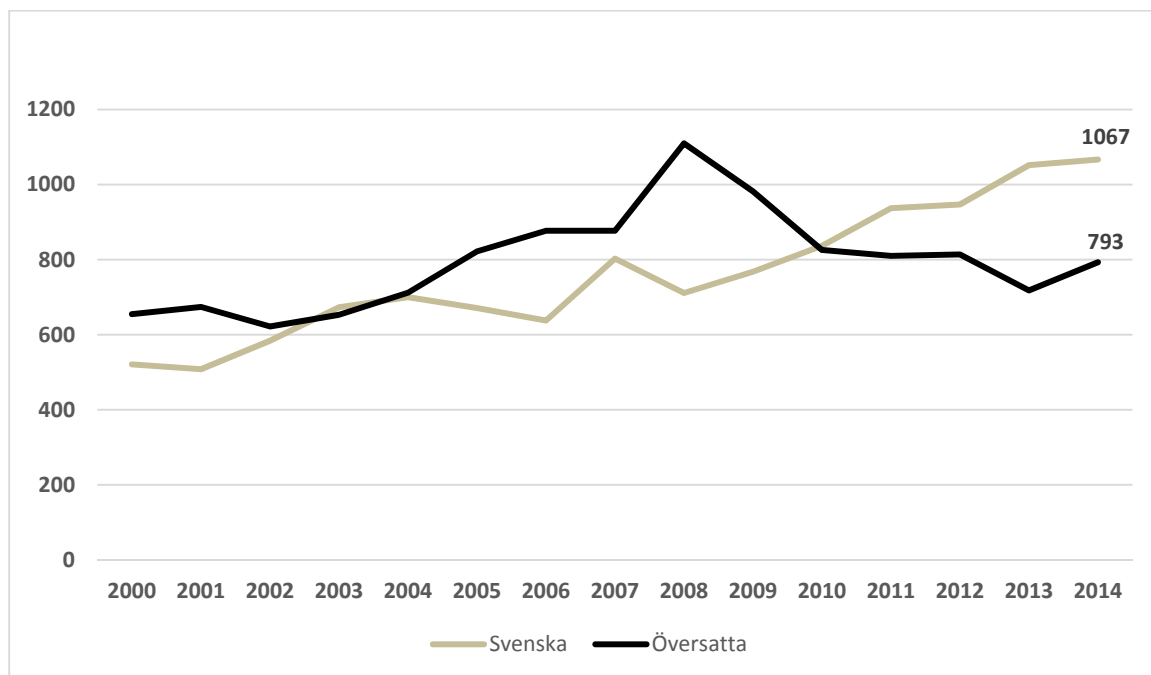
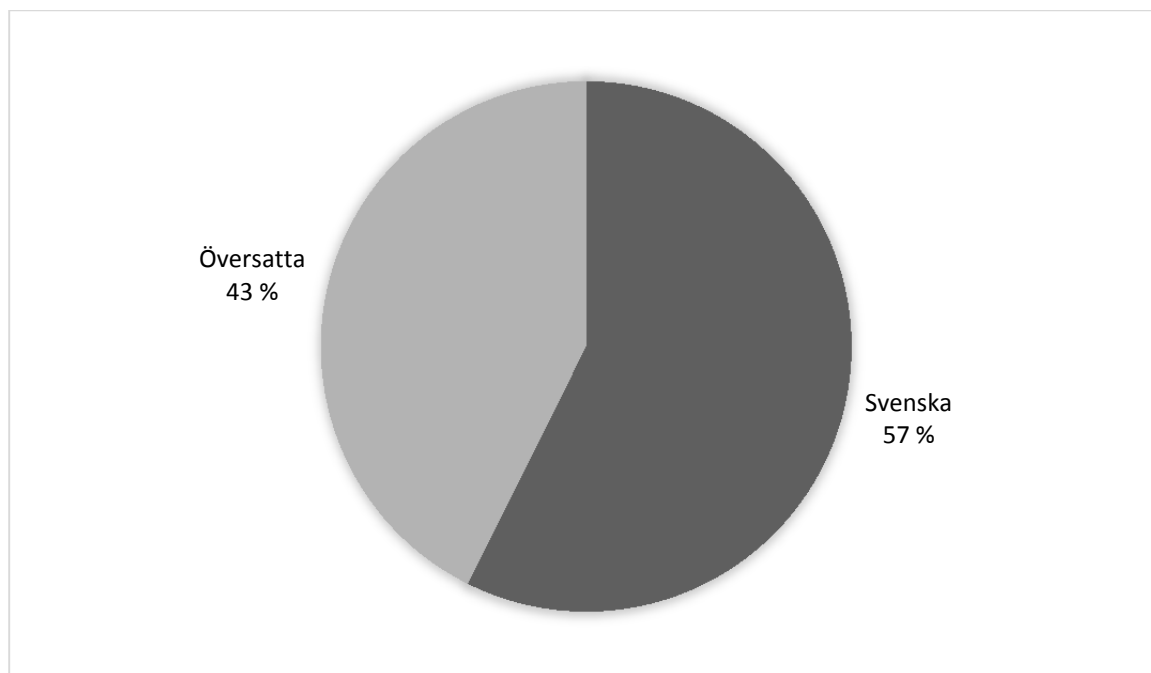

Diagram 3. Fördelning mellan svenska och översatta barn- och ungdomsböcker, totala utgivningen 2014

Förstaupplagor av barn- och ungdomsböcker 2014

Tabell 4. Svenska barn- och ungdomsböcker, förstaupplagor 2013–2014

Kategori	2013	2014
Bilderböcker	280	309
Dramatik	-	-
Faktaböcker	96	86
Kapitelböcker	180	199
Mellanålder	131	119
Poesi	6	10
Samlingar	22	32
Sångböcker	4	7
Tecknade serier	21	19
Ungdomsböcker	108	101
Totalt	848	882

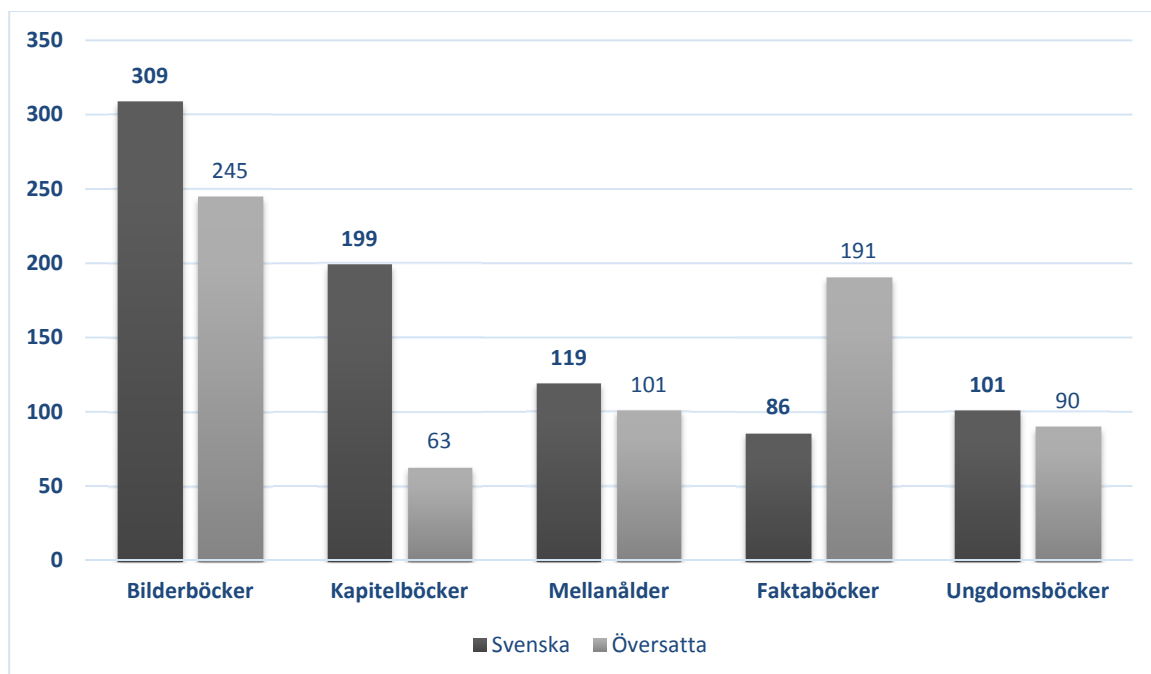
Kommentar: Utgivningen av svenska förstaupplagor 2014 ökade med 4,0 % jämfört med 2013.

Tabell 5. Översatta barn- och ungdomsböcker, förstaupplagor 2013–2014

Kategori	2013	2014
Bilderböcker	194	245
Dramatik	-	-
Faktaböcker	125	191
Kapitelböcker	75	63
Mellanålder	114	101
Poesi	1	1
Samlingar	15	11
Sångböcker	1	-
Tecknade serier	28	35
Ungdomsböcker	92	90
Totalt	645	737

Kommentar: Utgivningen av översatta förstaupplagor 2014 ökade med 14,3 % jämfört med 2013.

Diagram 4. Svenska och översatta förstaupplagor de största kategorierna 2014

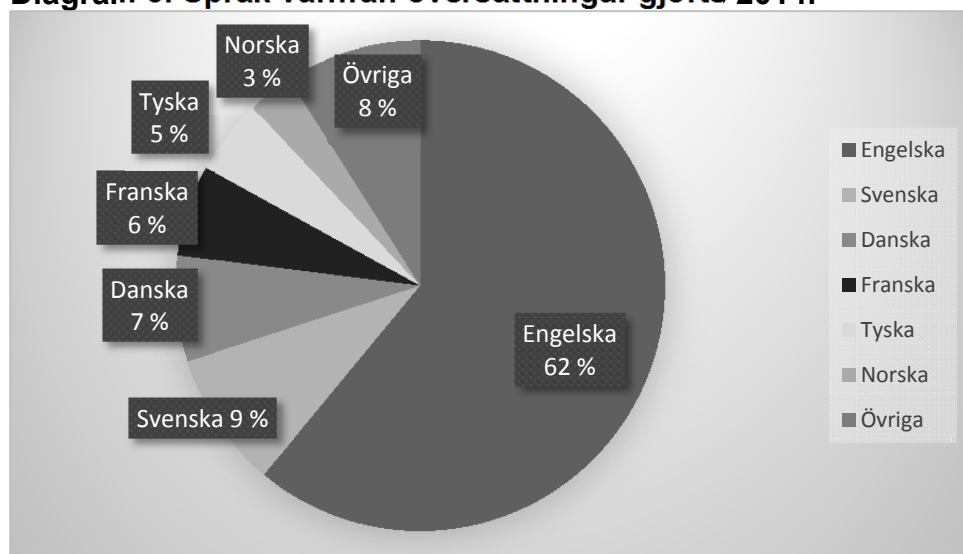
Översättningar av barn- och ungdomsböcker 2014

Tabell 6. Språk varifrån översättningarna gjorts i förstaupplagor 2013–2014

Språk	2013	2014
Engelska	417	462
Svenska*	29	69
Danska	59	55
Franska	43	43
Tyska	26	39
Norska	26	23
Nederländska	7	11
Isländska	1	9
Portugisiska	-	9
Finska	10	8
Spanska	4	5
Kinesiska	2	4
Uppgift saknas	2	4
Italienska	1	3
Ungerska	2	2
Estniska	1	1
Japanska	5	1
Polska	1	1
Serbiska	-	1
Slovenska	-	1
Tjeckiska	2	-
Turkmeniska	1	-
Totalsumma	639	751

*Böcker översatta från svenska till annat språk och utgivna i Sverige.

Diagram 5. Språk varifrån översättningar gjorts 2014.

Återutgivning av barn- och ungdomsböcker 2014

Tabell 7. Svensk återutgivning 2013–2014

Kategori	2013	2014
Bilderböcker	113	113
Dramatik	-	-
Faktaböcker	9	11
Kapitelböcker	34	14
Mellanålder	18	16
Poesi	1	1
Samlingar	1	4
Sångböcker	1	1
Tecknade serier	-	2
Ungdomsböcker	27	23
Totalt	204	185

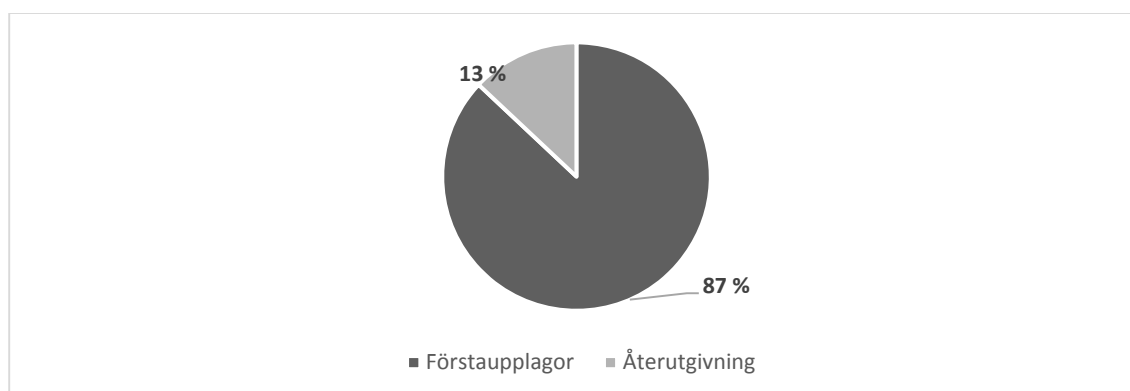
Kommentar: Den svenska återutgivningen 2014 minskade med **9,3 %** jämfört med 2013.

Tabell 8. Översatt återutgivning 2013–2014

Kategori	2013	2014
Bilderböcker	21	13
Dramatik	-	-
Faktaböcker	1	5
Kapitelböcker	6	2
Mellanålder	12	9
Poesi	-	-
Samlingar	1	-
Sångböcker	-	-
Tecknade serier	1	-
Ungdomsböcker	31	27
Totalt	73	56

Kommentar: Den översatta återutgivningen 2014 minskade med **23,3 %** jämfört med 2013.

Diagram 6. Fördelning mellan förstaupplagor och återutgivning 2014

Upphovspersoner i förstaupplagor 2014

Tabell 9. Upphovspersoners kön i svenska förstaupplagor 2014. Föregående år inom parentes

Kategori	Kvinna	Man
Bilderböcker	257 (238)	120 (96)
Dramatik	- (-)	- (-)
Faktaböcker	48 (49)	29 (45)
Kapitelböcker	144 (132)	85 (77)
Mellanålder	83 (87)	47 (45)
Poesi	6 (5)	2 (1)
Samlingar	11 (7)	6 (3)
Sångböcker	3 (-)	2 (1)
Tecknade serier	10 (7)	5 (6)
Ungdomsböcker	66 (76)	34 (36)
Totalt	628 (601)	330 (310)

Kommentar: Av det totala antalet upphovspersoner i svenska förstaupplagor 2014 var **65,6 % kvinnor** (2013: 66,0 %) och **34,4 % män** (2013: 34,0 %).

Tabell 10. Upphovspersoners kön i översatta förstaupplagor 2014. Föregående år inom parentes

Kategori	Kvinna	Man
Bilderböcker	133 (94)	113 (81)
Dramatik	- (-)	- (-)
Faktaböcker	69 (48)	55 (39)
Kapitelböcker	31 (48)	29 (35)
Mellanålder	67 (77)	33 (39)
Poesi	1 (1)	- (1)
Samlingar	5 (3)	1 (7)
Sångböcker	- (-)	- (-)
Tecknade serier	3 (4)	27 (16)
Ungdomsböcker	61 (63)	30 (27)
Totalsumma	370 (338)	288 (245)

Kommentar: Av det totala antalet upphovspersoner i översatta förstaupplagor 2014 är **56,2 % kvinnor** (2013: 58,0 %) och **43,8 % män** (2013: 42,0 %).

Huvudpersoner i förstaupplagor 2014

Tabell 11. Huvudpersoners kön i svenska förstaupplagor 2014. Föregående år inom parentes

Kategori	Flicka	Pojke	Par
Bilderböcker	79 (76)	97 (101)	11 (22)
Kapitelböcker	66 (57)	75 (67)	30 (22)
Mellanålder	60 (66)	31 (39)	8 (16)
Tecknade serier	7 (7)	5 (8)	- (-)
Ungdomsböcker	46 (57)	21 (31)	14 (11)
Totalsumma	258 (263)	229 (246)	63 (71)

Kommentar: 2014 var **53,0 % flickor** (2013: 51,7 %) och **47,0 % pojkar** (2013: 48,3 %) i svenska förstaupplagor. Här redovisas förekomsten av huvudpersoner om det går att fastställa, därav skillnaden jämfört med de totala siffrorna. Huvudpersoner kan också vara t ex ett djur eller en sak. Huvudpersoner räknas enbart i de kategorier som anges nedan.

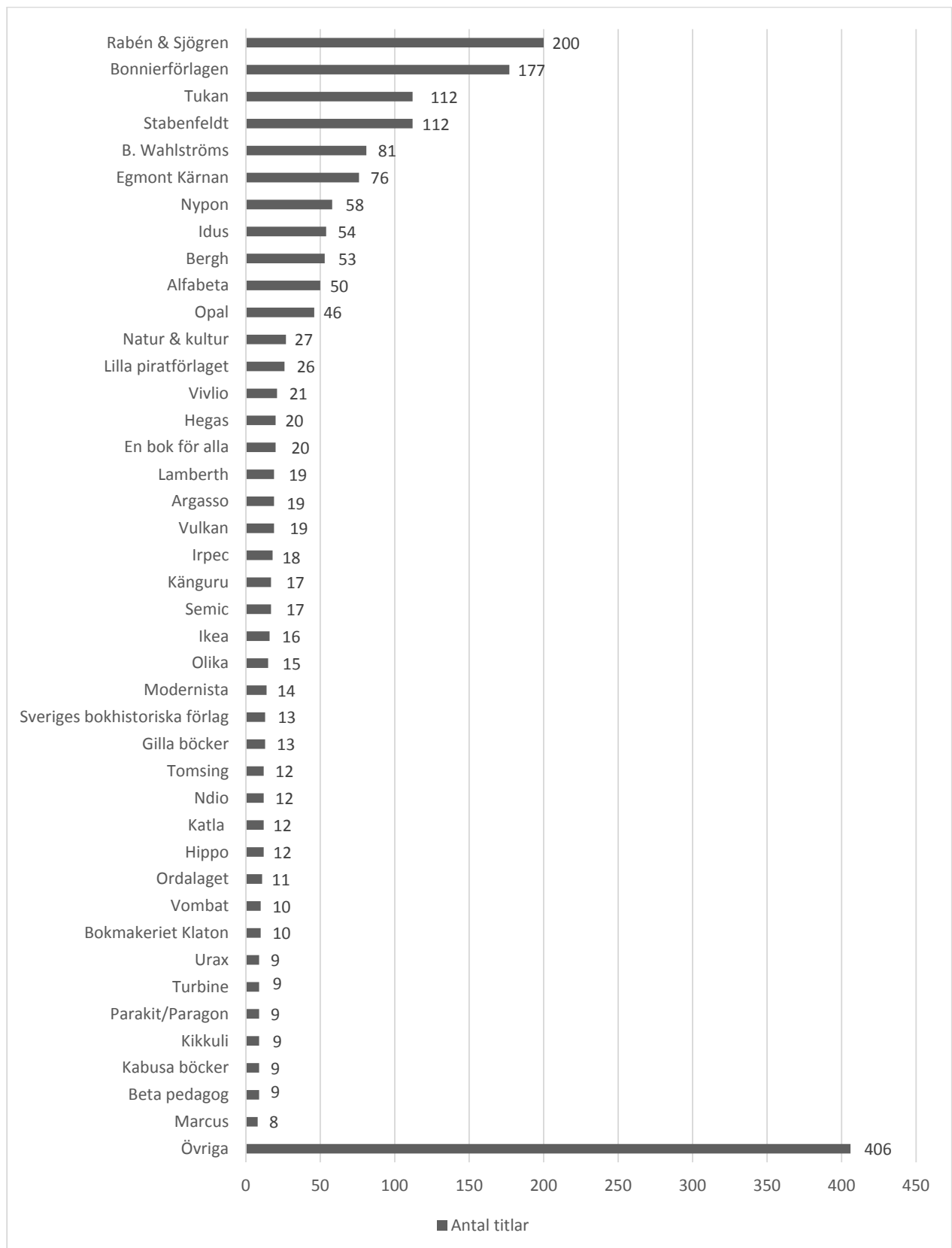
Tabell 12. Huvudpersoners kön i översatta förstaupplagor 2014. Föregående år inom parentes

Kategori	Flicka	Pojke	Par
Bilderböcker	50 (28)	64 (65)	10 (4)
Kapitelböcker	21 (34)	27 (27)	6 (3)
Mellanålder	48 (45)	34 (31)	1 (8)
Tecknade serier	3 (5)	12 (11)	3 (-)
Ungdomsböcker	38 (42)	28 (32)	11 (4)
Totalsumma	160 (154)	165 (166)	31 (19)

Kommentar: 2014 var **49,2 % flickor** (2013: 48,1 %) och **50,8 % pojkar** (2013: 51,9 %) i översatta förstaupplagor. Här redovisas förekomsten av huvudpersoner om det går att fastställa, därav skillnaden jämfört med de totala siffrorna. Huvudpersoner kan också vara t ex ett djur eller en sak. Huvudpersoner räknas enbart i de kategorier som anges nedan.

Den totala utgivningen 2014 fördelad på förlag

Nedan redovisas de förlag som har gett ut 8 eller fler titlar under 2014. Resterande förlag och egen utgivning finns under kategorin Övriga.

Ämnesord

Barn- och ungdomsböcker är sökbara med hjälp av ett stort antal ämnesord. De vanligast förekommande ämnesorden 2014 var per **kategori** (förutom de könsbestämmande orden flickor och pojkar):

Bilderböcker (från 0 år)

Förmänskligade djur
Vänskap
Lek
Djur
Hundar
Katter
Syskon
Prinsessor
Troll
Grodor
Rädd
Vintern
Sverige
Prinsar
Förtrollning

Kapitelböcker (från ca 6 år)

Vänskap
Skolan
Magi
Sverige
Förmänskligade djur
Stöld
Hundar
Familjen
Syskon
Hästar
Mammor
Kärlek
Barn och gamla
Fotboll
Monster

Mellanåldersböcker (från ca 9 år)

Vänskap
Skolan
Magi
Sverige
Hästar
Kärlek
Familjen
Syskon
Sommarlov
Övernaturligt
Parallella världar
Spöken
Döden
Maktkamp
Mammor

Ungdomsböcker (från ca 12 år)

Kärlek
Vänskap
Skolan
Sverige
Magi
Övernaturligt
Döda föräldrar
USA
Mobbning
Syskon
Väld
Döden
Maktkamp
Familjen
Vara annorlunda

Program

Föreläsningar 12 mars kl. 13.00–16.00

- 13.00 Lillemor Torstensson, Sbi, hälsar välkommen
- 13.10 Barn- och ungdomsböcker utgivna 2014 – statistik, trender och tendenser. Sofia Gydemo, Sbi
- 13.45 Tid för hemligheter. Lillemor Torstensson, Sbi
- 14.05 Tweenies – en ny kategori? Sofia Gydemo, Sbi
- 14.15 *Paus.* Möjlighet att se utställningen av 2014 års barn- och ungdomsböcker i biblioteket, 1 tr upp
- 14.45 Bara vita barn i bilderböckerna? Åsa Warnqvist, Sbi
- 15.10 Vad är det vi missar? Om översättningar till svenska. Mats Berggren, författare

Föreläsningar 13 mars kl. 9.00–12.00 samt i Farsta den 30 mars (UR Samtiden filmar)

- 9.00 Lillemor Torstensson, Sbi, hälsar välkommen
- 9.10 Barn- och ungdomsböcker utgivna 2014 – statistik, trender och tendenser. Sofia Gydemo, Sbi
- 9.45 Tid för hemligheter. Lillemor Torstensson, Sbi
- 10.05 Tweenies – en ny kategori? Sofia Gydemo, Sbi
- 10.15 *Paus.* Möjlighet att se utställningen av 2014 års barn- och ungdomsböcker i biblioteket, 1 tr upp (gäller ej Farsta)
- 10.45 Bara vita barn i bilderböckerna? Åsa Warnqvist, Sbi
- 11.10 Vad är det vi missar? Om översättningar till svenska. Mats Berggren, författare

Plats:

Svenska barnboksinstitutet, Odengatan 61, T-bana Odenplan.
Fri entré. Ingen förhandsanmälan. Kom i tid då vi har begränsat antal platser.

Utställning:

Utställning med alla barn- och ungdomsböcker från 2014 i Sbi:s bibliotek 12 mars till 28 maj.
Visas även i pauserna på Sbi den 12 och 13 mars.